

FILOZOFICKÁ FAKULTA UNIVERZITY PALACKÉHO V OLOMOUCI

KATEDRA ANGLISTIKY A AMERIKANISTIKY

ČESKÁ EMIGRACE DO MINNESOTY

(bakalářská práce)

Michaela Krčálová

Anglická filologie – ruská filologie

Vedoucí práce: Mgr. Jiří Flajšar, Ph.D.

Olomouc 2012

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedla úplný seznam citované a použité literatury.

V Olomouci dne

Děkuji Mgr. Jiřímu Flajšarovi, Ph. D. za konzultace, rady a připomínky, které mi během psaní bakalářské práce poskytl.

Za poskytnutí materiálů o českém přistěhovalectví bych chtěla poděkovat Tonymu Kadlecovi, řediteli Československé genealogické společnosti v Minnesotě.

Dále pak pracovníkům U. S. Census Bureau a Minnesota State Demographic Center za poslání statistických údajů o přistěhovalectví Čechů do Minnesoty.

OBSAH

1 ÚVOD.....	6
2 ČESKÁ EMIGRACE DO ROKU 1848	8
2.1 Nultá vlna.....	8
2.2 První vlna	8
3 DRUHÁ VLNA EMIGRACE (1848–1914)	9
3.1 Situace v Českých zemích a faktory vedoucí k emigraci	10
3.2 Propagace USA a boj o emigranty.....	12
3.3 Udělování víz a cesta do USA	14
4 ZÁKLADNÍ FAKTA A STRUČNÝ HISTORICKÝ VÝVOJ MINNESOTY.....	16
4.1 Základní informace.....	17
4.2 Prozkoumávání Minnesoty	18
4.3 Formování státu Minnesota	18
4.4 Povstání Dakotů 1862 – 1863	19
4.5 Češi v občanské válce 1861–1865	20
5 PŘÍCHOD ČESKÝCH VYSTĚHOVALCŮ DO MINNESOTY	21
5.1 Původ imigrantů a výběr lokalit.....	21
5.2 Život na americkém venkově.....	23
5.3 Vznik institucí.....	24
6 OKRESY SCOTT, LE SUEUR, RICE	27
6.1 New Prague.....	28
6.2 Montgomery.....	30
6.3 Veselí (Lonsdale).....	31
7 PRŮBĚH DALŠÍCH EMIGRAČNÍCH VLN.....	32
7.1 Boj za samostatnost Československa.....	32
7.2 Meziválečné období	33
7.3 Období druhé světové války	34
7.4 Politická emigrace v letech 1948 až 1989.....	34
8 EMIGRACE DO USA PO LISTOPADU 1989	36
8.1 Emigrace v letech 1990 až 2009	37
8.2 Obyvatelstvo českého původu v Minnesotě v roce 2009.....	38
8.3 Nej hustěji osídlené okresy českými přistěhovalci v průběhu let.....	38
8.4 Porovnání Minnesoty s ostatními státy v roce 2000	40

9 ZÁVĚR.....	41
10 ANOTACE.....	44
11 ANNOTATION.....	45
12 SEZNAM PŘÍLOH	46
Příloha č. 1: Demografické údaje o krajanech v Minnesotě pro rok 2009.....	47
Příloha č. 2: Podmínky k získání povolení k trvalému pobytu a občanství v USA.....	51
Příloha č. 3: E-mail od Dr. Toma Gillaspy	52
Příloha č. 4: Počet osob českého původu v jednotlivých amerických státech.....	53
Příloha č. 5: Významní Čechoameričané v Minnesotě	53
13 SUMMARY	56
14 BIBLIOGRAFIE	59

1 ÚVOD

Do současné doby bylo napsáno mnoho historických studií a knih, které se zabývají emigrací a životem českých vystěhovalců v Americe. Největší české komunity jsou soustředěny ve státech Texas, Illinois, Kalifornie, Wisconsin, Nebraska a Minnesota. Právě poslednímu z uvedených států je věnována tato bakalářská práce, protože dostupných informací o přistěholectví Čechů do Minnesoty je velmi málo a tato oblast stojí za prozkoumání. Knižní publikace věnované emigraci do USA popisují tento proces obecně a pouze v rámci příkladů uvádějí situaci v Minnesotě. Ucelený historický přehled v češtině podává snad jen Jan Habenicht ve svém díle *Dějiny Čechův Amerických*, ve kterém podrobně zachycuje život první a druhé generace našich krajanů v Minnesotě do roku 1910.

Většina dochovaných záznamů je uložena v archívech Československé genealogické společnosti v Minnesotě, kde jsou kromě historických faktů i autentické výpovědi emigrantů o jejich cestě a životě v Minnesotě. Snažila jsem se ověřit informace získané z těchto materiálů v České republice, bohužel neúspěšně. Po návštěvě Státního archívu Zámorsk, kde je možné najít záznamy o emigraci napsané těžko čitelným švabachem, jsem se obrátila na Ministerstvo vnitra. Nicméně ani tam nenevidují, kolik obyvatel v minulosti emigrovalo do USA. Ministerstvo zahraničí se zajímá pouze o současný počet Čechů v USA, který vychází z údajů U.S. Census Bureau z roku 2006, tudíž stejně neaktuální. Český statistický úřad zaznamenává každoroční odliv obyvatel do zahraničí z jednotlivých krajů a okresů, ale z něho nelze vyčíst, kam konkrétně do USA se Češi ubírali.

Potřebné informace jsem nenašla ani na matrice a muzeu v Ústí nad Orlicí, ačkoliv z tohoto okresu a celých východních Čech emigrovalo mnoho krajanů právě do Minnesoty. To alespoň vyplývá z jediné dostupné kompletní práce o českých emigrantech v Minnesotě „The Czechs“ od C. Winstona Chrislocka, která je součástí knihy *They Chose Minnesota* (1981). Konkrétně tento fakt mě velmi zaujal, neboť v daném okrese bydlím a chtěla jsem vypátrat osud alespoň jednoho z vystěhovalců.

Pomyslný nezájem o život našich krajanů v Minnesotě je dán do jisté míry i tím, že se Češi v Minnesotě nikdy neřadili k největším etnikům; k dominantním menšinám vždy patřili nejdříve Němci, následně Švédové a Norové. Nicméně přínos našich krajanů do oblasti zemědělství, průmyslu, obchodu, vzdělání i kultury není zanedbatelný. Navzdory počátečním problémům dokázali založit mnoho českých osad a měst, postavili kostely a školy, založili spolky, jejichž prostřednictvím přežil český jazyk i kultura v této oblasti dodnes. Čeští přistěhovalci za sebou

zanechali výraznou stopu, stejně jako ostatní národy, které se v Minnesotě během staletí usídlily, a tudíž není důvod jejich význam opomíjet. Výše uvedené skutečnosti měly vliv na výběr tématu mé bakalářské práce, jakož i skutečnost, že jsem v Minnesotě rok a půl žila.

Pro přehlednost rozdělují českou emigraci do USA do několika vln a v rámci jejich popisu uvádím důvody, které obyvatelstvo k vystěhovalectví vedlo. Nultá a první emigrační vlna přímo nesouvisí s osídlením Minnesoty českými přistěhovalci, proto jsou obě popsány v druhé kapitole pouze obecně.

Naopak druhá emigrační vlna byla z pohledu osídlení Minnesoty nejdůležitější, a proto jí je věnována největší pozornost. Zachycuji nejen faktory vedoucí k emigraci z Českých zemí, ale i způsoby propagace amerických států a problematiku udělování víz za Rakouska-Uherska. Dále podrobně popisují způsoby dopravy českých přistěhovalců do Minnesoty a nástrahy spojené se samotným vycestováním.

Ve čtvrté kapitole se snažím nastínit, jaká byla společenská situace v Minnesotě, jakým problémům museli Češi v souvislosti s indiánskými nepokoji čelit a jejich postoj k občanské válce. Cílem páté kapitoly je zmapovat ty oblasti v České republice, ze kterých Češi nejčastěji do Minnesoty emigrovali. Nemalou roli v životě Čechoameričanů hrála Tělocvičná jednota *Sokol*, která je aktivní dodnes, jakož i další organizace a spolky, kterými se v této kapitole zabývám. V následující části se zaměřuji na osídlení okresů Scott, Rice a Le Sueur, které byly mezi českými přistěhovalci velmi oblíbené, a kde se do dnešní doby dodržují české zvyky a tradice.

V sedmé kapitole se vracím k dalším emigračním vlnám, které vyděluji na základě historických událostí v Čechách, a uvádím přibližné počty vystěhovalců do Minnesoty za daná období. Nejpodrobněji se věnuji emigraci po roce 1989, poukazuji na problémy spojené se statistickými údaji a evidováním obyvatel české národnosti v USA. Z tohoto důvodu je emigraci po roce 1989 vymezena celá poslední kapitola. Kromě toho v ní popisují složení českého obyvatelstva v Minnesotě za rok 2009 a porovnávám ji z pohledu početnosti Čechoameričanů s ostatními státy USA. Zajímavý je i vývoj osídlování okresů v Minnesotě, který také zachycuji v poslední kapitole.

Při psaní této práce používám analyticko-deskriptivní metodu. Mým cílem je komplexně zpracovat informace o přistěhovalectví do Minnesoty, uvést oblasti v České republice, ze kterých lidé nejčastěji emigrovali, a zachytit problémy, kterým museli přistěhovalci v novém světě čelit. To, jak se první přistěhovalci vypořádali s nástrahami na novém kontinentě, je obdivuhodné, jakož i fakt, že při každodenních starostech nezapomínali na svůj původ. Díky tomu žila a dodnes žije v Minnesotě početná menšina našich krajanů, jejichž vzpomínce je věnována tato práce.

2 ČESKÁ EMIGRACE DO ROKU 1848

Emigraci do Minnesoty nelze studovat odděleně od emigrace do ostatních amerických států a historických událostí v Českých zemích, které měly za následek větší či menší počty přistěhovalců v daném období. Pro zjednodušení rozdělují emigraci do USA do několika vln.

První vlna zachycuje období do revolučního roku 1848, v rámci které uvádím i tzv. nultou vlnu.

2.1 Nultá vlna

V souvislosti s touto etapou ještě není možné hovořit o masové emigraci, spíše o pokusech jednotlivců či menších skupin proniknout na nový kontinent za účelem obchodu, či prchnout před náboženskou nesvobodou v Českých zemích po prohrané bitvě na Bílé hoře v roce 1620. Obyvatelstvo muselo do šesti měsíců přestoupit ke katolictví nebo prodat nemovitosti a odejít ze země. Rekatolizační nátlak byl tak silný, že patent z roku 1624 zakazoval nekatolíkům nabývat práva měšťanství, provozovat živnost, uzavírat sňatky. Podle Viléma Slavaty, českého šlechtice, spisovatele a odpůrce poněmčování, odešlo do exilu až 30 000 rodin, nicméně podrobnější informace o odchodu do Ameriky jsou dochovány pouze o Augustinu Heřmanovi (1605–1686) a Bedřichu Filipovi (1626–1702).¹ I Jan Habenicht, Esther Jerabek a Miloslav Rechcigl se ve svých dílech zmiňují o těchto dvou obchodnících jako o prvních doložených přistěhovalcích českého původu. Na rozdíl od výše zmíněných historiků český původ Heřmana i Filipa zpochybňuje ve svém díle Joseph Chada, který tvrdí, že jejich rodokmen nebyl nikdy věrohodně zdokumentován.²

2.2 První vlna

První organizovaná vlna českých emigrantů přišla do Ameriky přibližně o sto let později v podobě Moravských Bratří, potomků Jednoty Bratrské, jíž posledním kazatelem byl Jan Ámos Komenský. „Podle nepřímých zpráv mu John Winthrop nabídl místo prezidenta Harvardovy koleje, ale Komenský dal tehdy přednost působení ve Švédsku.“³ Byl to stát Georgie, kam se prvních deset Bratří roku 1734 dostalo. Druhá skupina o 25 členech pod vedením biskupa Davida Ničmana (Nitschmanna) dorazila k břehům Ameriky v roce 1735. V roce 1736 postavili

¹ Srov. HORA-HOŘEJŠ, Petr. *Toulky českou minulostí 3*. Praha: Baronet, 1994, s. 204.

² Srov. CHADA, Joseph. *The Czechs in the United States*. Washington: SVU Press, 1981, s. 2.

³ DUBOVICKÝ, Ivan. *Češi v Americe*. České Budějovice: Pražská edice, 2003, s. 9.

první kostel v Severní Americe.⁴ Jejich počet vyvrcholil ve 40. letech 18. století, zabydli hlavně státy na východním pobřeží a středozápadě, zakládali města např. Bethlehem a Nazareth v Pennsylvanii, stavěli kostely a školy, mezi nimi i první dívčí kolej v USA.⁵

V roce 1847 dezertovalo 39 českých vojáků z rakouské armády a podařilo se jim dostat až do Ameriky.⁶ V roce 1832 přijíždí do New Yorku hudební skladatel Anthony Philip Heinrich (1781–1861), který proslul pod přezdívkou americký Beethoven. Lékař Antonín Michal Dignovitý (1810–1875) si otvírá soukromou praxi v Texasu. Zajímavý osud potkal i krajana Jana Nepomuka Neumanna (1811–1860), katolického kněze, který byl ve Philadelphii jmenován biskupem a více než sto let po své smrti byl v roce 1977 prohlášen za svatého, čímž se stal prvním americkým svatým mužského pohlaví.⁷ Pod jménem slavného spisovatele Charlese Sielsfielda se skrývá další původem český imigrant Karel A. Postl (1793–1864), který se vedle J. F. Coopera stal průkopníkem dobrodružné americké literatury v Evropě 19. století.⁸

Jak je patrné, nultá a první emigrační vlna byla vyvolána především náboženskými nepokoji a na osídlení Minnesoty českými vystěhovalci neměla vliv. Žádný z výše citovaných historiků se v souvislosti s první vlnou emigrace do USA o Minnesotě nezmiňuje.

3 DRUHÁ VLNA EMIGRACE (1848–1914)

Hromadný odchod Čechů do USA v tomto období byl podmíněn převážně špatnými sociálními podmínkami v Rakousku-Uhersku. Obecně faktory vedoucí k emigraci vysvětluje „push-pull“ teorie představená v šedesátých letech dvacátého století, ve které Bogue a po něm Jansen a Lee zaměřili svou pozornost na determinanty, které ovlivňují rozhodování lidí migrovat. Na jedné straně se jedná o soubor faktorů, které působí na jedince negativně, tj. urychlují jeho rozhodnutí k odchodu ze země, např. nedostatek pracovních příležitostí, náboženská či politická nesvoboda – vypuzující (push) faktory. Ty ale podle této teorie nejsou samy o sobě ještě dostatečným důvodem emigrovat, pro daného jedince musí existovat i pozitivní faktory, které jej budou lákat (pull faktory); těmi mohou být náboženská svoboda, politická stabilita, ekonomická prosperita, vysoká kvalita života, svoboda a možnost

⁴ Srov. RECHCÍGL, Miloslav, Jr. *Czech Pioneers in Colonial America* [online]. Czechoslovak Society of Arts & Sciences [cit. 2011-07-29]. Dostupné z <<http://www.svu2000.org/cs-america/cz-colonial-america/>>.

⁵ Srov. JERABEK, Esther. *Contributions of Czech Immigrant group to "America in the Making"* [online]. WCAL, dne 14.4.1949 [cit. 2011-07-29], s. 1. Dostupné z <http://www.kadlecovi.com/documents/Esther_Jerabek_WCAL_II.pdf>.

⁶ Srov. JERABEK, s. 2.

⁷ Srov. RECHCÍGL, Miloslav, Jr. *Gateway to America* [online]. Austria-Czech Special Interest Group [cit. 2011-07-29]. Dostupné z <<http://www.jewishgen.org/austriaczech/gateway.html>>.

⁸ DUBOVICKÝ, s. 12.

seberealizace.⁹ Konkrétní důvody pro emigraci z Rakouska-Uherska uvádím v následující kapitole. Dále se zabývám propagandou jednotlivých států, problematikou vycestování a procesem udělování víz.

3.1 Situace v Českých zemích a faktory vedoucí k emigraci

Revolučnímu roku 1848 předcházelo období národního obrození, období, ve kterém se přední česká inteligence snaží o posílení národního sebevědomí, o obnovu českého jazyka i kultury (úředním jazykem je němčina, čeština je považována za jazyk vesničanů a nevzdělanců), ale především vyburcovat národ k akci vedoucí k nabytí samostatnosti země.

Samotná revoluce byla nakonec roku 1849 potlačena, došlo ale k reformám, které měly přímý vliv na migraci obyvatelstva. Nejmocnější muž monarchie, Alexandr Bach, zvýšil přímé daně o 143 %, znovu zavedl staré metternichovské praktiky, zejména ostrou cenzuru, policejní špehování, pronásledování; byl omezen společenský i politický život. Došlo k redukci výuky češtiny ve školách, byl potlačen český veřejný život, pod politický dozor byly postaveny i vědecké instituce.¹⁰ Tyto negativní faktory musely rozhodnutí emigrovat jednoznačně urychlit.

Rolnictvo bylo zbaveno povinnosti roboty na půdě vrchnosti, byla mu dána svoboda volně se pohybovat a hledat případně práci ve městech. Za vykoupení z roboty museli ovšem rolníci tvrdě zaplatit a ekonomická situace mnohých se ještě zhoršila. Jako jediné východisko se jevilo vystěhovalectví. Podle Dubovického postihla vystěhovalcká horečka nejdříve nejchudší, průmyslově zaostalé oblasti, ale brzy zasáhla celé Čechy. Během prvních tří desetiletí tvořili čeští vystěhovalci 80 % celkového vystěhovalectví z Rakouska.¹¹

Jiří Kořalka ve své studii poukazuje na to, že „většina vystěhovalců z českých zemí do zámoří nebyli lidé nejchudší a nejvíce zbídačení, nýbrž ti, kteří ztratili vyhlídky na hospodářské a společenské uplatnění ve svém domově, ale měli ještě dostatek tělesných i duševních sil k tomu, aby začali nový život ve zcela odlišném prostředí. Zkoumání materiálních a sociálních podmínek několika skupin českých vystěhovalců do Ameriky v padesátých a šedesátých letech 19. století ukazuje, že většina z nich opouštěla své domovy těsně před tím, než se jejich životní úroveň podstatně zhoršila, nebo na samém počátku tohoto zhoršení.“¹²

⁹ HENIG, David. Migrace. In *Přehledové studie* [online]. 2007, č. 9 [cit. 2011-07-15], s. 5.

Dostupné z <http://www.caat.cz/publikace/prehledove-studie/44-prehledove-studie/149-migrace#_ftn10>.

¹⁰ *Dějiny zemí koruny české II*. Praha: Paseka, 1995, s. 96.

¹¹ Srov. DUBOVICKÝ, s. 15.

¹² KOŘALKA J.; KOŘALKOVÁ K. Základní tendence českého vystěhovalectví a české reemigrace do počátku dvacátých let 20. století. In *Češi v cizině 7* [online]. Praha: Ústav pro etnografii a folkloristiku AV ČR, 1993 [cit. 2011-07-15], s. 3. Dostupné z <<http://docs.google.com/viewer?a=v&q=cache:Yf9mYH1ys9AJ:krajane.czu.cz/geografie->

Úmysl odejít byl posílen i násilným poněmčováním a přesouváním průmyslové výroby do Sudet, kde byly početné německé menšiny.¹³ Navíc koncem první poloviny 19. století byla země sužována suchem a následně špatnou úrodou brambor. A právě v této době se začaly šířit zprávy o levných pozemcích a nalezištích zlata v Kalifornii.¹⁴

Nebyli to pouze rolníci, nádeníci a chalupáři, kteří ve velkém opouštěli svoji rodnou zemi. Jak uvádí Dubovický, značné procento českých vystěhovalců tvořili i mladí muži, kteří se nelegálním útekem do Ameriky chtěli vyhnout vojenské službě. Nemale procento představovaly mladé dívky, které si cestu zaplatily z věna, a sloužily pak v amerických rodinách. Mezi svobodnými českými muži v USA byl rozšířen tzv. „mail-order bride.“ Zásílali do Čech inzeráty s nabídkou k sňatku s tím, že budoucí nevěstě zaplatí cestu do USA. Kromě vystěhovalců z řad nejchudších vrstev emigrovalo i několik desítek představitelů socialistického hnutí, kteří byli v Rakousku vystaveni politickému pronásledování.¹⁵

Joseph Chada upozorňuje na to, že v případě českých vystěhovalců často emigrovala celá rodina najednou, zatímco u jiných národností převládal trend, že odjel první muž a teprve po té, co se usadil, našel práci a ušetřil peníze, přijížděl zbytek rodiny.¹⁶ I čeští předci Tonyho Kadlece, jednoho z ředitelů Československé genealogické společnosti v Minnesotě, emigrovali v roce 1856 tímto způsobem, tj. celá rodina skládající se ze sedmi členů pohromadě.¹⁷

Podle dostupných rakouských statistik legálně emigrovalo v letech 1850–1868 z Českých zemí přibližně 43 645 lidí. Náhlý pokles v roce 1859 je spjat s ukončenou érou Bachova absolutismu, potom následuje postupná gradace, která vrcholí v letech 1880 – 81.¹⁸ V Minnesotě se jich usídlilo do roku 1870 12 500.¹⁹ Přesná čísla se dají těžko odhadnout, protože lidé často prchali i nelegální cestou. Obzvláště lidé, kteří neměli dostatek finančních prostředků na vycestování, jak tomu ukládal zákon, ale např. i kriminálníci, váleční dezertéři, někdy i rolnický lid, který nevěděl, co je pas či emigrační povolení. Ještě v roce 1895 se v přístavu v Brémách distribuoval prospekt „*How to get to the Port of Bremen without any Passport.*“²⁰ Je

nab/lib/exe/fetch.php>.

¹³ Srov. JERABEK, s. 2.

¹⁴ Srov. DUBOVICKÝ, s. 14.

¹⁵ Srov. DUBOVICKÝ, s. 17.

¹⁶ Srov. CHADA, s. 23.

¹⁷ Srov. KADLEC, Tony. Chapter 5 The Frantisek Kadlec Family Arrives in America. In *The Velké Tresné Kadlec Family History* [online]. St Paul: 2009 [cit. 2011- 07-16], s. 2.

Dostupný z <http://www.kadlecovi.com/documents/Kadlec_Family_History-Chapter_5.pdf>.

¹⁸ Srov. LANGER, Edward J. *Landskroner Emigration to the American Midwest* [online]. c1998 [cit. 2011- 07-16].

Dostupný z <genealogienetz.de/reg/SUD/emigr-landskron.html>.

¹⁹ Srov. CHRISLOCK, Winston C. The Czechs. In Holmquist J. D. (ed.). *They Chose Minnesota: a Survey of the States Ethnic's Groups*. St. Paul: Minnesota Historical Society, 1981, s. 339.

²⁰ Srov. KYSILKA, Karel. *Emigration to the USA from the Policka region in 1850-1890* [online]. Přednáška. Texas: Genealogy Seminar of the Czech Heritage Society, 31. 7. 1999 [cit. 2011- 07-16].

evidentní, že statistické údaje z tohoto období lze považovat pouze za orientační. Další nepřesnosti jsou dány tím, že České země byly součástí Rakouska-Uherska, tudíž čeští přistěhovalci byli při sčítání lidu v Americe evidováni pod národností Austrians, v tom lepším případě jako Bohemians.

Cílem této kapitoly bylo popsat situaci v Rakousku-Uhersku v polovině 19. století a možné aspekty, které přímo ovlivnily rozhodnutí lidí emigrovat. Na rozdíl od první vlny, kdy byla emigrace vyvolána náboženskou nesvobodou, ve vlně druhé jednoznačně převažovaly důvody ekonomicko-sociální.

3.2 Propagace USA a boj o emigranty

Není pochyb, že zprávy o objevení zlata v Kalifornii, ale i cílená propagace USA v Evropě, dávaly chudým českým rolníkům naději na lepší budoucnost. Profesor John Cherney ve své stati píše, že jeden z nejaktivnějších amerických států, který jako první začal s promyšlenou propagandou, byl Wisconsin. Shodou náhod se Wisconsin stal 30. státem unie v revolučním roce 1848 a v témže roce se objevují první reklamy v evropských novinách o možnosti nákupu levné půdy ve Wisconsinu. Příliv náborových agentů do Evropy na sebe nenechal dlouho čekat. Do roku 1880 byl největší podíl emigrantů do USA tvořen občany Velké Británie, Německa, Irska a Skandinávie.²¹

V Rakouském císařství byla ovšem jakákoliv forma propagace zakázána až do roku 1859, to ale na informovanost, jak se ukázalo, nemělo žádný vliv. Na území Čech se první letáky v němčině o panenské půdě v Minnesotě objevují až v roce 1860. Ve skutečnosti ale první česká komunita v Minnesotě vzniká o celých pět let dříve.²² To svědčí o tom, že informace o levné půdě na novém kontinentě se šířily mezi lidmi dávno před tím, než se na území Českých zemí objevili první letáky a náboroví agenti. K prvním agentům podle Dubovického patřili Alois Kereš, Josef Pastor a Bohdan Reiner, kteří rozšiřovali po Čechách informace potřebné pro plavbu do USA.²³

Propagace probíhala i na americké půdě. Wisconsin jmenoval Gysberta Van Steenwyk of La Crosse komisařem pro emigraci, jeho sídlo bylo v New Yorku, odkud směřoval právě vyloděné emigranty do Wisconsinu. Prostřednictvím jeho osoby, ale i formou letáků, umístěných

Dostupné z <<http://www.fortunecity.com/victorian/durer/23/emigration/emigration.htm>>.

²¹ Srov. CHERNEY, John, J. *Wisconsin's Land for the Landless: Examining the Push and Pull Forces of Czech Immigration, 1848-1870*. Madison: University of Wisconsin, 1994, s. 10.

²² Srov. CHRISLOCK, s. 336.

²³ Srov. DUBOVICKÝ, s. 16.

na lodích, v přístavech a v restauracích bylo přilákáno mnoho českých přistěhovalců do Wisconsinu. Zvláštní důraz byl kladen na nízké daně, levnou půdu (\$1.25 za akr), klimatické podmínky srovnatelné s českými, náboženskou a politickou svobodu. Americkým občanem se český emigrant mohl stát po roce života ve Wisconsinu, což mu dávalo i právo volit.²⁴

A především toto právo bylo velmi zdůrazňováno ve všech propagačních materiálech. Ve Wisconsinu si dobře uvědomovali, že čeští rolníci tuto možnost neměli, ani po revoluci 1848, a nabytí politické svobody hrálo v jejich rozhodování nemalou roli.²⁵ Situaci ve Wisconsinu popisují z toho důvodu, že Wisconsin sloužil jako přestupní stanice českých přistěhovalců do Minnesoty. Propagační politika Wisconsinu přilákala emigranty z New Yorku na středozápad, a odtud už bylo pro stát Minnesota jednodušší je nalákat na levnější a úrodnější půdu. To, že ve Wisconsinu znali politickou situaci v Rakousku-Uhersku, je důkazem toho, že propagační politika států byla cílená na jednotlivé evropské národy.

Pochopitelně ani Minnesota se neobešla bez aktivního agenta přímo v New Yorku, který propagoval „zemi desetitisíců jezer.“ Prvním byl v roce 1856 Švýcar Eugene Burnand.²⁶

Je jasné, že mezi státy probíhal ostrý konkurenční boj o přistěhovalce. Wisconsin ve snaze odradit přistěhovalce od cesty do Minnesoty publikuje v novinách: „v Minnesotě je málo železnic, vzdálenosti jsou velké, navíc je čas od času místem přírodních katastrof.“²⁷ Na tuto negativní reklamu Minnesota odpovídá tím, že u nich je delší průměrná délka života a jsou vydávány noviny v několika jazycích. Kolem roku 1860 se stává cílem kolonistů stát Dakota. Oba dřívější rivalové pro změnu publikují v novinách ostré kritiky o nebezpečném suchu i bouřích, nepříjemných kobyilkách a divokých Indiánech v Dakotě.²⁸ V New Yorku se zase šířily informace o tom, že přistěhovalci v Minnesotě riskují v zemi ledu své životy.²⁹

Naprosto nejefektivnější a nejlevnější formou reklamy byly dopisy z Ameriky, které posílali přistěhovalci do rodné země. Kromě slov chvály a spokojenosti často posílali rodině domů peníze nebo zaplacené lodní listky. Podrobně popisují způsob cesty a problémy s ní spojené. Riskantní plavba se ale vyplatila. Ti, co neměli peníze na koupi pozemků k farmaření, pracovali v továrnách, kde výdělky dosahovaly od \$.50 do \$1.00 za den,³⁰ což byly částky pro chudého českého rolníka nepředstavitelné. Z dopisů Josefa Kaplana původem z Dlouhé Třebové ve

²⁴ Srov. CHERNEY, s. 9.

²⁵ Tamtéž, s. 9.

²⁶ Srov. GRYSE, Louis M. The Swiss. In Holmquist, J. D. (ed.). *They Chose Minnesota: a Survey of the State's Ethnic Groups*. St. Paul: Minnesota Historical Society, 1981, s. 213.

²⁷ TAYLOR, Philip. *The Distant Magnet, European Emigration to the U.S.A.* New York: Harper&Row, 1971, s. 74.

²⁸ Tamtéž, s. 74.

²⁹ Srov. HOLMQUIST, June D. *They Chose Minnesota: a Survey of the State's Ethnic Groups*. St. Paul: Minnesota Historical Society, 1981, s. 9.

³⁰ Srov. HOLMQUIST, s. 4.

východních Čechách z let 1856–58, který se usídlil v tehdy malém městečku Owatonna v Minnesotě, vyplývá, že jedinec starší 21 let si mohl koupit půdu v ceně \$1.50 za akr při rozloze až 160 akrů. Navíc dalších pět let byl zproštěn placení daní.³¹ Je zajímavé, že cena pozemků v Minnesotě nebyla jednotná a v některých oblastech v průběhu let dokonce klesala. V roce 1886 stál v Owatonně jeden akr půdy pouhých \$.65,³² což je polovina toho, co zaplatil Josef Kaplan. Na severozápadě státu se cena za akr v roce 1896 pohybovala mezi \$5 až \$7.³³

3.3 Udělování víz a cesta do USA

České vystěhovalce, kteří chtěli emigrovat legální cestou, čekala náročná administrativní procedura. Dekret o emigraci z Rakouska-Uherska byl představen císařem Františkem I. v roce 1832.³⁴ Za emigranta byl považován člověk, který opustil rodnou zemi se záměrem se nevrátit. Vystěhovalec musel podepsat protokol, ve kterém souhlasí s tím, že se po odchodu z Rakouska už nikdy nesmí vrátit domů.³⁵

Doktor Josef Šimíček podrobně popisuje, jak probíhalo udělování cestovního povolení. Ti, kteří se rozhodli odejít legálně, museli zažádat prostřednictvím hejtmanského úřadu v daném místě Nejvyšší krajský úřad o povolení k emigraci. Pas, tištěný v němčině s validační známkou za 15 krejcarů, byl na základě povolení vydán hejtmanským úřadem. Ostatní členové rodiny byli zapsáni na druhé straně pasu, takže celá rodina odcestovala na jeden pas. K žádosti musel být přiložen rodný list, případně oddací list. Žadatel musel mít splněnou vojenskou službu, nesměl mít dluhy nebo být stíhán. Navíc musel prokázat, že má dostatečnou hotovost na cestu.³⁶

Na dlouhou a fyzicky náročnou cestu po moři do USA se Češi vydávali nejčastěji z přístavů Hamburg, Brémy, Havre, nebo Antverpy.³⁷ Ve 40. letech 19. století začínají přeplovat Atlantik první parní lodě, které zkrátily dobu cesty ze 4 až 7 týdnů na dva.³⁸ To také zvětšilo šanci pasažérů na přežití. Cesta trvala dlouho a byla nesmírně namáhavá a únavná. Jak

³¹ Srov. KAPLAN, Josef. Letters to Bohemia: a Czech Settler Writes from Owatonna, 1856-58. In *MN History Magazine* [online]. Transl. by Esther Jerabek. 1972, roč. 43, č. 4 [cit. 2011-07-31], s. 139. Dostupné z <<http://collections.mnhs.org/MNHistoryMagazine/articles/43/v43i04p136-141.pdf>>.

³² Srov. RENKIEWICZ, Frank. The Poles. In Holmquist June Drenning. *They Chose Minnesota: a Survey of the State's Ethnic Groups*. St. Paul: Minnesota Historical Society, 1981, s. 365.

³³ Tamtéž, s. 365.

³⁴ Srov. KYSILKA, Karel. *Emigration to the USA from the Policka region in 1850-1890* [online]. Přednáška. Texas: Genealogy Seminar of the Czech Heritage Society, 31. 7. 1999 [cit. 2011- 07-31].

³⁵ Srov. DUBOVICKÝ, s. 17.

³⁶ Srov. ŠIMÍČEK, Josef. Czech Immigration Paperwork. In *The Hope Has its Name-Texas* [online]. [cit. 2011- 07-31]. Dostupné z <<http://www.angelfire.com/tx5/texaszech/Studies/Czech%20Immigration%20Paperwork.htm>>.

³⁷ Srov. CHRISLOCK, s. 336.

³⁸ Srov. COHN, Raymond L. *Immigration to the United States* [online]. Illinois State University, c2010 [cit. 2011- 07-31]. Dostupné z <<http://eh.net/encyclopedia/article/cohn.immigration.us>>.

již bylo zmíněno, tyto nelidské podmínky na lodích popisují emigranti v dopisech do Čech. Strava poskytnutá lodní společností se skládala ze zelí, sucharů a sušených švestek, takže pokud neměli cestující s sebou vlastní zásoby, byla někdy několika týdenní plavba velmi vyčerpávající. Navíc často spali vystěhovalci na podlaze jako dobytek.³⁹ Není divu, že v důsledku nedostačující stravy a nakažlivých nemocí zemřela při plavbě na lodi Victoria v roce 1852 celá polovina všech českých vystěhovalců.⁴⁰ Vzhledem k tomu, jak náročná plavba byla, je překvapující, že se podle statistik z let 1820 až 1860 úmrtnost během plavby pohybovala pouze nad 1 %.⁴¹

Přístavů k vylodění se nabízelo několik: Philadelphia, Boston, New Orleans, Baltimore. S přibývajícím množstvím parních lodí přijímal nejvíce lodí přístav v New Yorku. Do roku 1855 neexistovalo odbavení cestujících, tak jak jej známe dnes. Vše se změnilo až s otevřením depa Castle Garden a později na Ellis Island. Od roku 1819 bylo povinností přepravce předkládat seznam pasažérů.⁴² Právě na základě dochovaných informací z pasažérských seznamů, ve kterých je uvedeno kromě jména i věk, povolání a národnost cestujícího, vychází různé statistiky a zjišťují se rodokmeny. Zdaleka ne všechny seznamy se dochovaly a mnohé jsou nekompletní.

Nejčastější způsoby cesty do Minnesoty byly dva. Vzhledem k tomu, že železnice kolem roku 1850 z Chicaga a Milwaukee končila na březích Mississippi ve městě La-Crosse ve Wisconsinu, nezbylo cestujícím nic jiného než se plavit parní lodí do přístavů v Minnesotě: Winona, Wabasha, Red Wing nebo St. Paul. Cesta trvala někdy až 3 dny a na palubě se tísnilo až 800 lidí. V roce 1867 začala fungovat přímá vlaková linka Chicago-Minneapolis, za další tři roky bylo možné se dostat po železnici až do Duluthu. Náklady na cestu z Prahy do St. Paulu se pohybovaly okolo \$62.⁴³ Druhý způsob, jak se dostat do Minnesoty, byl z Quebecu lodí po řece Sv. Vavřince do Montrealu, a přes Velká jezera do Milwaukee ve Wisconsinu. Z Wisconsinu pak tedy opět lodí, a později vlakem. Vodní cesta ze Sault Ste. Marie ve Wisconsinu do Duluthu byla otevřena v roce 1855.⁴⁴ Josef Kaplan také cestoval přes Quebec. Vydal se lodí Emma s dalšími třemi sty pasažéry na cestu z Hamburгу 31. 5. 1856 a v Quebecu se vylodil 26.6. Následovala vyčerpávající cesta do Minnesoty.⁴⁵

Poměrně často se do Minnesoty stěhovali čeští emigranti, jejichž původním záměrem bylo se usadit ve Wisconsinu, kde fungovala početná česká komunita dříve než v Minnesotě. To byl plán

³⁹ Srov. KAŠPAR, Oldřich. *Tam za mořem je Amerika*. Pardubice: Kora, 1992, s. 47.

⁴⁰ Srov. DUBOVICKÝ, s. 17.

⁴¹ Srov. COHN, Raymond L. *Immigration to the United States* [online]. Illinois State University, c2010 [cit. 2011-07-31].

Dostupné z < <http://eh.net/encyclopedia/article/cohn.immigration.us> >.

⁴² Tamtéž.

⁴³ Srov. HOLMQUIST, s. 5-6.

⁴⁴ Tamtéž.

⁴⁵ Srov. KAPLAN, s. 137, 138.

i Jana Kašpara z Chocně, který se s rodinou vydal v roce 1854 z Wisconsinu do McLeod County v Minnesotě na voze taženém párem volů. Útrpná cesta jim trvala přes tři měsíce, přičemž na území Minnesoty „lovili Indiáni kmene Sioux a tito rudí d'áblové neznali s bělochem žádné slitování.“⁴⁶

V roce 1850 měl Wisconsin největší poměr cizinců, v porovnání s původním obyvatelstvem byl každý třetí cizinec. Češi osídlili Wisconsin jako první ze všech slovanských národů a byla to Caledonie, kde vytvořili první početnou komunitu. Znamějši je ovšem město Racine, zvané „Czech Betlehem,“ kde byly vytištěny 1. 1. 1860 první české noviny v Americe – *Slovan Amerikánský*. Racine i Caledonie sloužily často jako přestupní stanice do Minnesoty, Nebrasky, Iowy a Illinois.⁴⁷

Od roku 1847 do roku 1889 přijelo do USA 9,6 milionů lidí, z toho 60 % patřilo buď k německé či irské národnosti, z Čech emigrovalo 76 457 lidí.⁴⁸ Což je méně než jedno procento (0,8%). Jedná se opět pouze o přibližné číslo, protože čeští přistěhovalci uváděli často jako místo narození Rakousko-Uhersko, takže opravdový počet mohl být ve skutečnosti daleko větší.

4 ZÁKLADNÍ FAKTA A STRUČNÝ HISTORICKÝ VÝVOJ STÁTU MINNESOTA

Josef Nebuda ve svém dopise z roku 1919 přibližuje Minnesotu svým příbuzným v Čechách takto:“ Stát Minnesota leží s Čechami ve stejné severní šířce a v stejném stupni, podnebí je tu asi jako u Vás u Poličky, zima dlouhá a sněhu napadne dost, jaro začíná pozdě a léto je krátké a teplé a podzim je dlouhý a pěkný, nejpěknější ze Spojených států. Voda je dobrá a klima zdravé, vo [sic] moc zdravější než v Nebrasce. Je zde moc přírodních krás, má krásná jezera a rybníků je až na hojnost, které jsou plné ryb výtečné jakosti, hromadu řek splavých a potoků. Tady je velká zvěř, ale zajíců je pramálo. Každý je zde dobře vyzbrojen, tak když bys k nám přišel, tak to vypadá, jako když se přijde do myslivny, kluk tady desetiletý dovede lepší střílet než rakouský voják.“⁴⁹

Myslím si, že výstižnější charakteristiku nelze podat. Nicméně se domnívám, že povědomí lidí o Minnesotě není v České republice velké, a proto se v této kapitole pokusím stručně nastínit

⁴⁶ KAŠPAR, s. 90.

⁴⁷ Srov. JERABEK, s. 2, 3.

⁴⁸ Srov. ASKAMIT, Gene. Castle Garden-America's First Immigrant Receiving Station. In *Naše rodina* [online]. 2000, roč. 12, č. 2 [cit. 2011-07-31], s. 4.

Dostupné z < http://www.immigrantships.net/newcompass/ancestral/imm_exp/castlegarden.html>.

⁴⁹ Srov. KAŠPAR, s. 121.

historický vývoj dané oblasti, aby bylo zřejmé, v jakém stavu vystěhovalci tuto zemi v polovině 19. století našli. Josef Nebuda popisuje Minnesotu téměř idylicky, ale zdaleka ne vše bylo růžové. Podmínky první generace byly dost obtížné. Za poslední peníze koupili přistěhovalci kus neobdělané země a prakticky z ničeho začínali farmařit. Neznali jazyk, neznali zemi. Navíc země byla zmítána nepokoji ze strany indiánů, kteří byli americkou vládou ožebračeni a ohrožovali přistěhovalce v každodenním životě. Obdobně popisuje své zážitky ve svém dopise i Jan Kašpar.⁵⁰ I na pole museli farmáři chodit ozbrojeni a úrodu sklízeli pouze v nejbližším okolí.

4.1 Základní informace

Doslovný překlad výrazu *Mini Sota Makoce* je „Land of Cloudy Waters“, kterým označoval kmen Dakotů území Minnesoty. Název demonstrovali Evropanům pomocí tekoucího mléka do vody, křičíce u toho "*mnisota*." Tudíž „zakalená voda“ je asi nejpřibližnější překlad toho, co měli na mysli. Mnoho jmen ve státě obsahuje původní název Dakotů pro vodu - *minne*, např. Minnetonka (velká voda), Minnetrista (klikatá voda), Minneapolis (město na vodě).⁵¹

Severní hvězda (jak se státu přezdívá) se svojí rozlohou 217 736 km² zaujímá dvanácté místo v tabulce největších států USA. Pokud nepočítáme Aljašku, Minnesota je nejseverněji položeným státem. Severovýchodní hranice státu s Michiganem a Wisconsinem prochází Hořejším jezerem, zbytek východních hranic je s Wisconsinem. Dále hraničí s Iowou na jihu, Severní a Jižní Dakotou na západě a na severu s Kanadskými provinciemi Ontario a Manitoba. Nejvyšším místem státu je Eagle Mountain vysoká 701 m a nejnižší je pobřeží Hořejšího jezera v nadmořské výšce 183 m. Minnesotě se často říká „země 10 000 jezer“, ve skutečnosti má 11 842 jezer s rozlohou více než 10 akrů. Ve státě je 6 564 řek o celkové délce 69 200 mil (111 000 km).⁵² Nejdůležitějšími toky jsou řeky Mississippi, Minnesota s St. Croix.

V roce 2010 žilo v Minnesotě přibližně 5 303 925 obyvatel, nejhustěji je osídlena oblast tzv. Twin Cities (3,5 milionu obyvatel), jejíž součástí je hlavní město St. Paul (285 068 obyvatel) a největší město země Minneapolis (382 578 obyvatel).⁵³ Stát je rozdělen do 87 okresů.

⁵⁰ srov. KAŠPAR, s 174.

⁵¹ *New World Encyclopedia* [online]. Poslední aktualizace 2008-04-02 [cit. 2011-08-01].

Dostupné z <<http://www.newworldencyclopedia.org/entry/Minnesota>>.

⁵² *Minnesota Department of Natural Resources* [online]. Poslední aktualizace 2008 [cit. 2011-08-01].

Dostupné z <<http://www.dnr.state.mn.us/faq/mnfacts/water.html>>.

⁵³ *U.S. Census Bureau Delivers Minnesota's 2010 Census Population Totals* [online]. 2011-03-11 [cit. 2011-08-01].

Dostupné z <<http://2010.census.gov/news/releases/operations/cb11-cn89.html>>.

4.2 Prozkoumávání Minnesoty

Dlouho před příchodem prvních Evropanů žil na území dnešní Minnesoty kmen Dakotů (Siouxů) a jeho vzdáleně příbuzné kmeny Assiniboinců a Cheyennů. Příchod kmenu Ojibway je datován na přelom 16. a 17. století. Prvními Evropany na teritoriu Minnesoty byli francouzští obchodníci s kůží. Za nejvýznamnějšího z nich je považován Daniel Greysolon, Sieur du Lhut (1639–1710), který prozkoumal západní část Hořejšího jezera, stál u zrodu mírové smlouvy mezi kmeny Dakotů a Ojibway roku 1679.⁵⁴ Území, které objevil, nese jméno Duluth, dnes čtvrté největší město státu.

Dalším kolonistou, který se zapsal do historie, je katolický farář Louis Hennepin (1640–1701), který objevil jediné vodopády na horním toku Mississippi, a pojmenoval je po svém patronovi - svatém Antonínovi. Saint Anthony Falls se nachází na dnešní severovýchodní straně Minneapolis.⁵⁵

4.3 Formování státu Minnesota

Území státu Minnesota, tak jak jej známe dnes, bylo oficiálně uznáno v roce 1849. V témže roce byly vytištěny první noviny *The Minnesota Pioneer* a založena historická společnost *Minnesota Historical Society*.⁵⁶ Počátkem roku 1850 začíná masivní příliv imigrantů z celé Evropy. V roce 1851 byl kmen Dakotů donucen americkou vládou k podstoupení většiny své půdy imigrantům, výměnou jim byly přislíbeny dvě rezervace, finanční pomoc ve výši \$500 000, dodávky jídla, podpora vzdělání, obchodu. Za půdu dostali pouze 12 centů za akr a slíbená finanční pomoc byla vyplacena přímo obchodníkům, kterým Dakotové dlužili. Tato nevýhodná smlouva vstoupila do historie pod názvem *Treaty of Traverse de Sioux*.⁵⁷

Už v roce 1853 roste počet obyvatel na 40 000 z původních 4 852 v roce 1849.⁵⁸ Populační exploze pokračuje a do roku 1857 teritorium obývá přibližně 153 000 lidí. Roku 1858 připlulo parní lodí do přístavu v St. Paul více než 1000 lodí s přistěhovalci. V roce 1860 se počet

⁵⁴ Srov. RUBINSTEIN, M. E.; WOOLWORTH, A. R. The Dakota and Ojibway. In Holmquist, J. D. (ed.). *They Chose Minnesota: a Survey of the State's Ethnic Groups*. St. Paul: Minnesota Historical Society, 1981, s. 17.

⁵⁵ *Louis Hennepin* [online]. University of Virginia, c1996, poslední aktualizace 2009-12-16 [cit. 2011-08-01]. Dostupné z <http://www2.lib.virginia.edu/exhibits/lewis_clark/exploring/ch2-8.html>.

⁵⁶ *Minnesota History Timeline* [online]. Minnesota Historical Society, c2011 [cit. 2011-08-01]. Dostupné z <http://www.mnhs.org/about/dipity_timeline.htm>.

⁵⁷ Tamtéž.

⁵⁸ Srov. HOLMQUIST, s. 8.

přistěhovalců zvětšuje na 172 023.⁵⁹ Dne 11. 5. 1858 vstupuje Minnesota jako 32. stát do unie Spojených států.⁶⁰

4.4 Povstání Dakotů 1862–1863

Na základě mnohých smluv s vládou Spojených států přišel tento kmen o většinu půdy, která byla prodávána přistěhovalcům. Náhradou jim měly být rezervace a slíbená potravinová i finanční pomoc. Dodávky jídla i peněz byly nepravdivé a nedostačující. Omezený způsob života v rezervacích Dakotům také nevyhovoval. Hladomor, frustrace a nezájem vlády jim pomoci dohnal k rozhodnutí, že musí vzít osud do vlastních rukou. Dochází k napadení jedné rodiny, s výsledkem šesti mrtvých osadníků. Následuje vyhlazení základny Ridgely a města New Ulm, obydlého převážně německými osadníky. Pouze ženy a děti vzali do zajetí, muži byli nemilosrdně zabiti. Vláda reaguje na útok Dakotů sestavením početné armády včele se generálem Sibleym, vůdcem Dakotů byl Little Crow.⁶¹

Osobní zkušenosti s indiány se nevyhnuli ani čeští přistěhovalci. Ve vesnici Hutchinson v okrese McLeod žilo čtrnáct českých rodin, které se sjely do jednoho dvorce, a nájezdu Dakotů odolali. Nicméně vesnice byla vypálena a polovina obyvatelstva umučena.⁶² Jak píše Jan Kašpar, nejednalo se o ojedinělou událost, útokům Indiánů museli přistěhovalci sami čelit celý rok, než přišla roku 1863 vojska.⁶³

Následky války byly pro kmen devastující. Generál Sibley zajal přibližně 1700 žen, dětí a starců, s kterými pochoduje do pevnosti Fort Snelling. Cestou dochází k verbálnímu i fyzickému ponižování Dakotů bílými civilisty. Muži, kterým se nepodařilo uprchnout, byli uvězněni ve městě Mankato, kde byli vystaveni násilí. Bylo uvězněno 425 Dakotů, z toho 321 odsouzeno k trestu smrti. Pouze díky přimluvě biskupa Whippla u prezidenta Lincolna, bylo za přítomnosti tří tisíců osadníků oběšeno „pouze“ 38 mužů. Ostatní příslušníci kmene pak byli přesunuti do vězeňských táborů. Následkem násilí na nich páchaného vojáky a otřesných

⁵⁹ Srov. GOODWIN, Cardinal. The Movement of American Settlers into Wisconsin and Minnesota. In *Iowa Journal of History & Politics* [online]. 1919, roč. 17, č. 3 [cit. 2011-08-01], s. 424. Dostupné z <http://penelope.uchicago.edu/Thayer/E/Gazetteer/Places/America/United_States/Iowa/_Texts/journals/IaJHP/17/3/American_Settlers_into_Wisconsin_and_Minnesota*.html>.

⁶⁰ *Minnesota History Timeline* [online]. Minnesota Historical Society, c2011 [cit. 2011-08-01]. Dostupné z <http://www.mnhs.org/about/dipity_timeline.htm>.

⁶¹ Srov. ATKINS, Anette. *Creating Minnesota: a History from the Inside Out* [online]. St. Paul: Minnesota Historical Society, 2007 [cit. 2011-08-01], s. 53, 54. Dostupné z <<http://books.google.com/>>.

⁶² Srov. JERABEK, Esther. *The Transition of a New World Bohemia* [online]. Přednáška. St. Paul: Minnesota Historical Society, 08. 01. 1934 [cit. 2011-08-01], s. 2.

Dostupné z <http://www.kadlecovi.com/documents/Pavucina_10_2010_March_18.pdf>.

⁶³ Srov. KAŠPAR, s. 174.

podmínek ve vězení umírá dalších 300 Dakotů. Ztráty na straně armády a civilistů nejsou jednoznačně vyčísleny, odhady se pohybují od 300 po 800 lidí.⁶⁴

Čeští přistěhovalci neměli pro situaci indiánů pochopení, ve svých dopisech se o nich zmiňují jako o minnesotských vrazích, loupežnících či rudých ďáblech.⁶⁵ Jednání indiánů, kteří přišli vypočítavým postupem vlády o svá území, je pochopitelné, současně se nelze divit ani nesympatiím, které k Indiánům farmáři vzhledem k drancování vesnic chovali. Cílem této práce není analyzovat problematickou situaci indiánů v USA, zabývám se jí pouze proto, že přímo ovlivňovala každodenní život přistěhovalců.

4.5 Češi v občanské válce 1861–1865

Čeští přistěhovalci hromadně přijížděli do USA i v letech občanské války, a proto byli bezprostředně vtaženi do války Severu proti Jihu. Osidlovali jak jih, kde otroctví bylo považováno za samozřejmost, tak i pokrokovější sever.

Otroctví v Minnesotě nebylo nikdy legální, a proto od začátku války v roce 1861 obyvatelstvo sympatizovalo s Uní a dobrovolně vstupovalo do armády. Při sčítání lidu v roce 1860 se k Afro-americké národnosti v Minnesotě přihlásilo pouze 259 lidí, z toho 100 jich aktivně bojovalo za svobodu.⁶⁶ Kolik narukovalo Čechů z Minnesoty, se mi zjistit nepodařilo, nicméně za stát Minnesota bylo posláno do války 25 000 mužů.⁶⁷ Obecný postoj českých přistěhovalců k otroctví popisuje ve své knize Dubovický, v níž tvrdí, že „Češi, kteří si ve vlastní zemi prošli těžkou zkušeností útisku, odmítali otroctví a bojovali na straně Unie. Ti, kteří žili ve státech Konfederace, museli být do armády odváděni násilím a i poté přebíhali k Unii.“⁶⁸

To, že čeští přistěhovalci nebyli lhostejní k násilí páchanému na jihu a „mnohý český synek dokrvácel za svobodu otroků,“⁶⁹ svědčí o jejich odvaze a pevném charakteru, kterým si postupně získali uznání mezi Američany.

⁶⁴ *The Dakota War of 1862* [online]. Minnesota Genealogy Trails. c2008 [cit. 2011-08-01].
Dostupné z <<http://genealogytrails.com/minn/massacre.html>>.

⁶⁵ Srov. KAŠPAR, s. 167.

⁶⁶ *Minnesota History Timeline* [online]. Minnesota Historical Society, c2011 [cit. 2011-08-01].
Dostupné z <http://www.mnhs.org/about/dipity_timeline.htm>.

⁶⁷ Tamtéž.

⁶⁸ DUBOVICKÝ, s. 26.

⁶⁹ KAŠPAR, s. 201.

5 PŘÍCHOD ČESKÝCH VYSTĚHOVALCŮ DO MINNESOTY

V této kapitole bych chtěla poukázat na to, kde se v Minnesotě čeští přistěhovalci nejčastěji usazovali, a z jakých oblastí Čech pocházeli. K této analýze mě vedl fakt, o kterém se již zmiňuji v úvodu, tj. skutečnost, že východní Čechy patřily k lokalitám, ze kterých lidé emigrovali do Minnesoty více než z jiných částí ČR. Původem českých přistěhovalců se detailně zabýval Jan Habenicht, Paul Maukovsky, C. W. Chrislock a Esther Jerabek. Výsledky jejich zkoumání se pokusím shrnout v této kapitole.

5.1 Původ imigrantů a výběr lokalit

Roku 1862 vláda schválila zákon o rozdělování půdy přistěhovalcům tzv. *Homestead Act*, který umožňoval kolonistům získat zdarma 160 akrů půdy, pod podmínkou, že ho budou pět let obhospodařovat a postaví tam statek. Ti, kteří disponovali penězi, si mohli za půl roku odkoupit svůj pozemek o 160 akrech za cenu \$1.25 za akr. Díky tomuto zákonu se v Minnesotě v rozmezí tří let usazuje dalších 75 000 přistěhovalců, nejčastěji šlo o Němce, Iry a Skandinávce.⁷⁰ Přistěhovalci, kteří nechtěli pracovat v zemědělství, našli lehce práci v dřevoprůmyslu, v dolech, či při stavbě železnic.

Města, ze kterých Češi ve druhé polovině 19. století nejpočetněji emigrovali do okresu McLeod, zkoumala historička Esther Jerabek, a uvádí tyto lokality: Choceň, Litomyšl, Poličku, Nové Město na Moravě a Telecí. Pouze hrstka jich byla z jižních Čech.⁷¹

W. C. Chrislock kromě výše zmíněných měst uvádí v souvislosti s emigrací do Minnesoty města: Vysoké Mýto, Ústí nad Orlicí a oblast Budějovicka.⁷²

Paul Maukovsky vymezuje v časopise *Naše rodina* nejen oblasti, ze kterých Češi emigrovali, ale navíc upřesňuje, v jakých okresech v Minnesotě se usadili. Rodiny původně z jižních Čech, konkrétně z Veselí nad Lužnicí, Lomnice nad Lužnicí, Kardašovy Řečice a Třeboně, přijíždí nejprve do Iowy, odkud jejich cesta vedla do okresu Le Sueur, kde se usazují v blízkosti měst New Prague, Montgomery a Lonsdale. Několik desítek rodin z Českých Budějovic si v naději na lepší život vybralo okresy Rice a Scott. Chatfield v okrese Fillmore byl osídlen krajany z Poličky, Borové a Dobříše. Imigranti z České Třebové, Dolní Dobrouče, Chocně, Litomyšle, Sloupnice a Ústí nad Orlicí putovali přes Wisconsin do okresů Steele a McLeod, kde se

⁷⁰ *Minnesota History Timeline* [online]. Minnesota Historical Society, c2011[cit. 2011-08-01].

Dostupné z <http://www.mnhs.org/about/dipity_timeline.htm>.

⁷¹ Srov. JERABEK, Esther. *The Transition of a New World Bohemia*. s. 2.

⁷² Srov. CHRISLOCK, s. 337.

zabydlují ve městech Owatonna a Litomyšl. V okrese McLeod tvořili velkou část populace také přistěhovalci z Nového Města na Moravě, Jimramova a Poličky, kteří se sjížděli do měst Hutchinson, Glencoe a Silver Lake.⁷³

Z tohoto výčtu vyplývá, že čeští přistěhovalci v Minnesotě pocházeli ze tří hlavních oblastí. Z východních, jižních Čech, Poličky a okolí. Nej hustější aglomerace potom vytvořili v okresech: Steele County, McLeod County, Fillmore County, Le Sueur County, Scott a Rice Counties. V těchto oblastech budují osady a pojmenovávají je ze stesku po rodné zemi českými názvy, takže existovala místa jako: *Litomyšl* v okrese Steele, *Veselí* v okrese Rice, *Budějovice* (původně Nemanice, dnešní Montgomery) v okrese Scott, obec *Vlasatý* v okrese Dodge, *Komenský* v McLeod, *Bechyň* v Renville, *Brno* a *Beroun* v okrese Pine, *Krátká* v Pennigtonu, *Tábor* v Polku a pravděpodobně v dnešní době nejznámější *Nová Praha* v okrese Scott.⁷⁴

Jan Habenicht i C. W. Chrislock dále uvádí jako okresy s početnými českými menšinami okres Hennepin, s největším městem Minnesoty Minneapolis, a okres Ramsey s hlavním městem státu St. Paul. Nicméně k jejich osídlení našimi krajany dochází až kolem roku 1860.⁷⁵

V časopise *Slovo* vydávaném k 125. výročí *Sokolu* ve městě St. Paulu, jsou konkretizovány české lokality v hlavním městě na ulici West 7th Street, která tvořila pomyslný trojúhelník s dalšími hustě obydlenými českými sousedstvími: Cliff a Duke. Tato část města byla nazývána „Bohemian Hill.“ Dochovaný seznam adres z této lokality z roku 1880 poukazuje na 257 různých jmen českého nebo slovenského původu.⁷⁶

V Minneapolis se nejpočetnějšími aglomeracemi jeví městské části: 21st Avenue South, 2nd Street, dále okolí katolického kostela sv. Cyrila a Washington Avenue Bridge. Největší vlna českých přistěhovalců do Twin Cities je zaznamenána po roce 1899. Do roku 1930 čítají obě města 12 600 Čechů první a druhé generace. Ve městech s populací větší než 2 500 obyvatel jich pobývalo 5 600 a na venkově skoro 23 000 českých osadníků. Je evidentní, že farmaření a obchod v menších městech, který je většinou opět spojený se zemědělstvím, zajišťovali obživu dvěma třetinám Čechům žijícím v Minnesotě do roku 1930.⁷⁷

Závěrem bych chtěla upozornit na emigraci obyvatel z Lanškrouna a Dolní Čermné (vzdáleny od Ústí nad Orlicí 20 km), kterou podrobně zmapoval Edward Langer. Cílem vystěhovalců z Lanškrounska byl stát Wisconsin. Několik rodin sice odjelo do Texasu, ale naprostá většina

⁷³ Srov. MAKOUSKY, Paul. a Survey of Czech Settlements in Minnesota. In *Naše Rodina*. 2003, roč. 15, č. 2, s. 56.

⁷⁴ Srov. CHRISLOCK, s. 337.

⁷⁵ Tamtéž.

⁷⁶ Srov. LANDSBERGER, Joe. Czech, Slovak & West End Jeopardy. In *Slovo* [online]. 2008, roč. 31, č. 4 [cit. 2011-08-10], s. 8. Dostupné z <<http://www.sokolmn.org/slovo/slovoapr08.pdf>>.

⁷⁷ Srov. CHRISLOCK, s. 339.

zůstala ve Wisconsinu. Do Minnesoty z Lanškrouna pokračovala jen nepatrná část emigrantů. Ti si koupili pozemky v okolí města Owatonna (Steele County), kam často směřovali i emigranti z okolí Ústí nad Orlicí. Několik rodin z Dolní Čermné se usadilo v okrese Pierce County ve Wisconsinu, který přímo hraničí s Minnesotou a do dnešní doby se tam pro původem českou komunitu používá název „Cherma.“⁷⁸ Je zajímavé, že se krajané původem z východních Čech v USA opět sdružují nedaleko od sebe. Jestli se jedná o náhodu, či o záměr, o tom lze pouze spekulovat.

Dále se domnívám, že krajané z Orlickoústecka emigrovali o několik let později než vystěhovalci z Lanškrounska, a tudíž pozemky už mohly být ve velké míře rozprodány nebo dražší, a proto jich většina pokračovala dál do Minnesoty. Langer uvádí, že první rodiny opustily Lanškroun už v roce 1851, a Esther Jerabek i Jan Habenicht uvádí v souvislosti s prvními českými přistěhovalci v Minnesotě shodně rok 1855. Co se týče počtu emigrantů z Lanškrouna a okolí, jejich počet musel být podstatně vyšší, protože do dnešní doby mají lidé z Lanškrouna povědomí o emigraci obyvatel do Wisconsinu, což dokládají pracovníci tamního muzea.

5.2 Život na americkém venkově

České přistěhovalce, kteří chtěli farmařit, a zbylo jim dostatek peněz na koupi půdy, čekal zcela odlišný způsob života. Dubovický popisuje jejich počátky následovně: „Farmář musel nejprve vykácet porost a teprve pak se mohl pustit do nedotčené hluboké préríjní půdy, ke které potřeboval speciální pluh. Nebylo možné otálet s polními pracemi, proto i bydlení zůstalo stranou. Prvními domy byly tzv. drňáky (dugout) vykopené napůl do země. Na ploše 2 × 2 metry se často tísnila celá rodina. Tam, kde nebyly stromy, se dům stavěl z vyoraných drnů.⁷⁹ Když se úroda vydařila, naskytl se další problém. Farmáři měli sice co prodávat, ale nebylo komu. Na mnohých místech neexistovaly schůdné komunikace a jednotlivé farmy byly roztroušeny daleko od sebe.⁸⁰

Josef Kaplan a jeho rodina přijeli do Owatonna v roce 1856 a i on ve svých dopisech líčí tvrdou realitu, úmornou práci na polích a samotu. Obzvláště ženy se podle jeho slov těžko adaptovaly v novém prostředí, kde postrádaly veškerý komfort. Končí dopis slovy, že se

⁷⁸ Srov. LANGER, Edward J. *Landskroner Emigration to the American Midwest* [online]. c1998 [cit. 2011- 07-16]. Dostupné z <genealogienetz.de/reg/SUD/emigr-landskron.html>.

⁷⁹ DUBOVICKÝ, s. 20.

⁸⁰ Srov. KAŠPAR, s. 71.

obětovali pro své potomky, kteří, jak věří, se budou mít lépe než oni, tudíž svého rozhodnutí emigrovat nelituje.⁸¹

Podmínky k životu byly drsné, navíc pocit určité izolace, je vedly k tomu, že navzájem hledali podporu, povzbuzení u svých krajanů, kteří měli stejné pocity. Není proto divu, že se postupně začali sdružovat v kostelech či organizacích, které jim pomáhaly překonat těžké začátky.

5.3 Vznik institucí

Jak jsem uvedla v předchozí kapitole, život prvních přistěhovalců v Minnesotě nebyl snadný. Stavba kostela měla pro osadníky velký kulturní a společenský význam. Sloužil jako místo, kde se potkávali, radili a sdělovali si nové poznatky. Otázka víry našich krajanů je sporná. C. W. Chrislock tvrdí, že ačkoliv 96 % z nich byli katolíci, po příjezdu do USA se jich od víry odvrátilo 50 % až 70 %, obzvláště pokud se usadili ve větším městě.⁸² V Minnesotě ale podle Habenichta zůstalo katolické víře věrno 70 % krajanů.⁸³ V sousedním Wisconsinu zůstalo u katolictví pouhých 50 % Čechů.⁸⁴

Ať už bylo procentuální rozložení jakékoli, Češi se ve všech státech USA od začátku dělili na dvě hlavní skupiny, na katolickou a ostatní: protestantskou nebo volnomyšlenkářskou, nehlásící se k žádné konfesi. Katoličtí Češi měli ve svém čele kněze, svobodomyšlní zpravidla a redaktory liberálních českých listů. Všechny strany měly a mají podpůrné spolky.⁸⁵

Ačkoliv se velká část imigrantů zřikala po příjezdu do USA dobrovolně víry, byly v každé vzniklé osadě budovány kostely a farnosti. Mezi prvními kostely v Minnesotě byly *kostel sv. Václava* v New Prague (1858), *Sacred Heart* v Owatonně (1866), *Holy Trinity* ve Veselí (1874), *Holy Trinity* v Litomyšli (1878), *Holy Redeemer* v Montgomery (1881), *St. Joseph* v Silver Lake (1895).⁸⁶ V oblastech, kde nebylo možné zbudovat český kostel, čeští přistěhovalci sdíleli kostel s jinými národnostmi obvykle s Poláky, Němci nebo Iry. Z toho, že kostely se budovaly i přes to, že se hodně lidí víry zřeklo, usuzuji, že funkce kostela byla spíše psychologicko-sociální než náboženská.

⁸¹ Srov. KAPLAN, s. 141.

⁸² Srov. CHRISLOCK, s. 336.

⁸³ Srov. HABENICHT, s. 435.

⁸⁴ Srov. CHRISLOCK, s. 340.

⁸⁵ Srov. *České katolické osady v USA* [online]. Katolická kultura. [cit. 2011-08-11].

Dostupné z <<http://katolicka-kultura.sweb.cz/hessoun/hessoun.html>>.

⁸⁶ Srov. CHRISLOCK, s. 340.

Důležitou roli hrála *Česká svobodná obec (Free-Thinkers Society)*, která vznikla na protest katolické církvi a ke které se hlásila více než polovina Čechů v Americe.⁸⁷ Základní filozofickou myšlenkou tohoto hnutí je vytváření si vlastního názoru na základě podložených faktů, logiky a rozumu, nikoli z donucení autorit, tradic, dogmat,⁸⁸ jak tomu bylo v rodných Čechách. Věřili v lásku, spravedlnost, vědu a umění, zavrhovali však církve jako instituci. Své myšlenky propagovali v týdenících *Pokrok* a *Slavie*, které byly vydávány v sousedním Wisconsinu. V Chicagu vycházel v duchu volnomyšlenkářů zase časopis *Svornost*. Tyto publikace měly v Minnesotě velkou odezvu.⁸⁹ Vlastních novin se Češi v Minnesotě dočkali až v roce 1887, kdy katolický kněz F. J. Příbyl v St. Paulu začal vydávat časopis *Čecho-Amerikan* jako přílohu k *Montgomery Star*. Roku 1904 se objevují *Minnesotské noviny*, editované F. B. Matlachem, ve kterých jsou publikovány názory volnomyšlenkářů.⁹⁰

Známým diskusním kroužkem volnomyšlenkářů po celé Americe byla *Slovanská Lípa*. První pobočka v Minnesotě vzniká v Owatonně (1866) a v St. Paulu o čtyři roky později. Nakonec se staly součástí *CSPS (Česko-slovanská podporující společnost)*.⁹¹

Ve městě Hutchinson v okrese McLeod založili volnomyšlenkáři v roce 1876 sociální a vzdělávací centrum pro sebe a své děti. Setkávali se pravidelně každou první neděli v měsíci a spolek pojmenovali *Český čtenářský a vzdělávací spolek (Czech Reading and Educational Society)*. Členský poplatek činil 10 centů, za které se měly každoročně nakoupit knihy v ceně \$20, dále se dohodli na vytvoření české školy, hudebního a dramatického kroužku. Knižní fond spolku obsahuje více než 800 knih tištěných v Rakousku-Uhersku, nejstarší se datuje do roku 1825. Spolek byl aktivní do druhé světové války.⁹²

Nejvýznamnější organizací, kterou volnomyšlenkáři založili, byla *Česko-slovanská podporující společnost (Czecho-Slovanic Benefit Society)*, známá pod zkratkou *CSPS*. Byla založena v St. Louis v roce 1854. Její vznik souvisel s nejakutnějšími potřebami Čechů, tj. s jejich podporou v případě nemoci a úmrtí, ale plnil i kulturní a společenské funkce.⁹³ Za poplatek ve výši 50 centů měsíčně byli členové oprávněni získat týdenní podporu v nemoci v hodnotě \$2.50, \$20.00 v případě smrti na pohřební výdaje a vdovám po zemřelém byl vyplácen

⁸⁷ Srov. CHRISLOCK, s. 342.

⁸⁸ Srov. KADLEC, Tony. The Freethinkers Movement. In *Silver Lake Leader* [online]. July 2010, [cit. 2011-08-11], s. 1. Dostupné z <http://www.kadlecovi.com/documents/Pavucina_28_2010_July_22.pdf>.

⁸⁹ Tamtéž.

⁹⁰ Srov. JERABEK, Esther. *Contributions of Czech Immigrant group to "America in the Making"*, s. 1.

⁹¹ Srov. CHRISLOCK, s. 342

⁹² Srov. KADLEC, Tony. *Bohemian Reading and Educational Society Press* [online]. May, 2009, [cit. 2011-08-11], s. 1, 2. Dostupné <http://www.kadlecovi.com/documents/Bohemian_Reading_and_Educational_Society_Press_Release_29_May_2009.pdf>

⁹³ Srov. DUBOVICKÝ, s. 21.

měsíční důchod ve výši \$400. První pobočka *CSPS* byla otevřena v Minnesotě v roce 1876 v St. Paulu, následovaly centra v městech: New Prague, Owatonna, Minneapolis, Montgomery. Roku 1887 postavila *CSPS* poblíž ulice s největší koncentrací Čechů v St. Paulu - West 7th Street - tříposchodový dům *CSPS Hall*, který sloužil jako místo pro setkávání krajanů, k příležitosti hudebních, divadelních představení, přednášek, pronajímaly si tam prostory české jazykové školy, tělovýchovná organizace Sokol a 5. 9. 1893 se zde objevil Antonín Dvořák.⁹⁴ Roku 1932 se *CSPS* slučuje s několika dalšími českými organizacemi a společně vytváří pojišťovací *Česko-slovenskou americkou společnost (Czechoslovak Society of America)*.⁹⁵ Dnes je tato budova součástí seznamu národních historických památek (*National Register of Historic Places*) vlády spojených států.⁹⁶

Hned vedle *CSPS Hall* se tyčí katolický kostel *St. Stanislaus Kostka* z roku 1872, což je pozoruhodné, uvážíme-li, že se tyto dvě skupiny ideologicky rozcházely. Je známo, že katolický kněz Jan Rynda rád často debatoval s majitelem baru a známým vtipálkem Václavem Pichou (vedl *CSPS* v letech 1890-1914), za což byl ostatními věřícími kritizován, ačkoliv se sami po mši stavovali u volnomyšlenkáře Pichy v baru na pivo. Rynda byl také velmi aktivní v otázce propagace českého dědictví v St. Paulu. Nedělní mše v češtině se konala pravidelně až do roku 1945.⁹⁷

Odnoží *CSPS* na západě Spojených států se stala *Západní Česká Bratrská Jednota (Western Bohemian Fraternal Union)*. Důvodem k osamostatnění se od *CSPS* byla myšlenka, že na západě mají menší stupeň zranění a úmrtnosti než pracovníci v dolech na východě, a tudíž by měli platit menší členské příspěvky.⁹⁸

Další důležitou organizací sympatizující s postoji volnomyšlenkářů byla Tělovýchovná jednota *Sokol*. Společenské hnutí založené v Praze 1862 na myšlence „*ve zdravém těle zdravý duch*“, se věnuje pohybovým aktivitám v oddílech sokolské všestrannosti a kulturní činnosti. V Americe se objevuje o tři roky později a to ve městě St. Louis v Missouri. První pobočka v Minnesotě se otevřela roku 1882 v St. Paulu, pronajímá si prostory v místní *CSPS Hall*. Do roku 1927 jich vzniká v Minnesotě dalších osm. V roce 1978 se oficiální název mění na *Sokol Minnesota*, odkupují celou budovu *CSPS Hall* a tato organizace se stala nejaktivnějším krajauským spolkem ve městě.⁹⁹ Kromě Antonína Dvořáka, zde v roce 1918 s krajany pohovořil

⁹⁴ Srov. CHRISLOCK, s. 342.

⁹⁵ Tamtéž.

⁹⁶ Srov. *Historic Structures Report* [online]. [cit. 2011-08-11]. Dostupné z < <http://www.sokolmn.org/hsr/chronology.htm>>.

⁹⁷ Srov. LANDSBERGER, s. 8.

⁹⁸ Srov. CHRISLOCK, s. 342.

⁹⁹ Srov. CHRISLOCK, s. 343.

během své oficiální návštěvy USA i T. G. Masaryk (před setkáním s prezidentem Wilsonem) a roku 1999 Václav Havel.¹⁰⁰

Kromě tělovýchovné činnosti usiluje *Sokol* o uchování českých tradic pro další generace. Roku 2007 oslavila tato organizace v St. Paulu 125. výročí svého založení. V současné době stojí v čele Joe Landsberger. Hnutí má více než 300 členů, vydává měsíčník *Slovo a* žije bohatým kulturním životem. Organizují kurzy českého jazyka, historie, pečení, folklorních tanců, hudby, pivní festival, výstavy, akce pro děti na Mikuláše, české Vánoce, Velikonoce, Šibřinky a letní tábor v duchu osvojování si českých i slovenských tradic.¹⁰¹

Fary a volnomyšlenkářské spolky pečovaly i o vzdělání českých imigrantů. Vedle klasické výuky se soustředily i na udržování tradičních českých lidových zvyků, písní a tanců. C. W. Chrislock uvádí, že gramotných bylo 96 % přistěhovalců,¹⁰² a řadili se úrovní vzdělání na přední místo vedle Skandinávců a Židů.¹⁰³

Význam těchto spolků a organizací pro zachování české kultury v USA je bezpochybný. Z vlastní zkušenosti vím, že *Sokol* v St. Paulu navštěvují lidé, kteří sice mají české kořeny, nicméně už česky nemluví a jejich pouto s Českou republikou se projevuje pouze ve zkomoleném příjmení. O to obdivuhodnější je jejich snaha o zachování českých tradic pro další generace. Nemluvě o organizacích, které finančně podporovaly první i druhý zahraniční odboj a na Českou republiku nezapomínaly ani během komunismu.

6 OKRESY SCOTT, LE SUEUR, RICE

Pomyslný trojúhelník mezi městy New Prague, Montgomery, Lonsdale na území okresů Scott, Le Sueur a Rice tvoří oblast s druhou nejpočetnější českou komunitou v Minnesotě (hned po Twin Cities) v současné době a zaslouženě se jí přezdívá „Czech Country.“ První generace Čechů, která se zde usídlila, má kořeny v jižních Čechách: na Třeboňsku a Českobudějovicku. České nápisy na obchodech, tradičně české menu v restauracích, česká hudba v místním rádiu, to vše svědčí o ohromné snaze zachovat tradice a připomínat mladším generacím svůj původ a kulturní dědictví. Hlavně jde ale o výraz národní hrdosti, která se překvapivě během let nevytratila, ale právě naopak. To dokládá i velké množství českých festivalů, hudebních i tanečních skupin v tomto kraji, které také v této kapitole představuji.

¹⁰⁰ Srov. LANDSBERGER, s. 8.

¹⁰¹ Srov. *Czech Slovak Sokol Minnesota* [online]. [cit. 2011-08-11]. Dostupné z <<http://www.sokolmn.org>>.

¹⁰² Srov. CHRISLOCK, s. 336.

¹⁰³ Srov. DUBOVICKÝ, s. 22.

6.1 New Prague

Příchod prvních českých přistěhovalců a založení města Nová Praha zachycuje do roku 1910 Jan Habenicht. Jelikož chci dokázat, že zájem o českou kulturu v Minnesotě trvá do dnešní doby, zabývám se i současným životem ve městě. Jediným přístupným zdrojem jsou oficiální stránky města.

Za prvního obyvatele na území dnešního města Nová Praha (na pomezí dvou okresů Scott a Le Sueur, 45 mil jihozápadně od Twin Cities) je považován Němec Antonín Phillip. Z novin v Ohio, kde žil od roku 1850, se dočetl o levné a úrodné půdě v Minnesotě. Původně chtěl koupit půdu ve městě Shakopee. Nejlepší pozemky už ale byly rozebrány, a tak se na radu biskupa Josefa Cretina vydává na jih od Shakopee, kde v místě dnešní Nové Prahy byl prales, a kde roku 1856 staví srub.¹⁰⁴

Prvními Čechy, kteří sem omylem zabloudili v květnu téhož roku, byli Vojtěch Vrtiš z Utěšova, M. Borák, J. Hanzl z Hrušova, Matěj Štěpka z Nákří. Když tato skupinka přijela do St. Paulu, biskup John Ireland jim poradil, aby pokračovali po Mississippi do města St. Cloud v okrese Stearns, kde řeholníci zakládali klášter. Omylem ale od Fort Snelling následovali řeku Minnesotu až do Shakopee. Tam jim bylo řečeno, že na jih odtud jsou lacino ke koupi vládní pozemky a že se tam před nedávnem usadil nějaký Němec, na kterého se mohou obrátit.¹⁰⁵

V září 1856 se na tomto území natrvalo usazují i se svými rodinami. Roku 1857 přijíždí dalších osm rodin z jižních Čech. V biografii V. Vrtiše se lze dočíst, že před příchodem kolonistů, vedly tímto hustě zalesněným územím pouze indiánské pěšiny, vyskytovaly se stáda srnek, bezpočet vlků, medvědů a zajíců. Přistěhovalci je volně lovili, což byla v Rakousku-Uhersku výsada šlechty. Namáhavé zúrodnování půdy si čeští kolonisté zpříjemňovali hudbou, řada z nich si s sebou přivezla ze staré vlasti housle či harmoniku.¹⁰⁶

Roku 1857 se začalo se stavbou katolického kostela sv. Václava, finančně byl projekt podporován především Antonem Phillipem a Čechy Vrtišem, Brůžkem a Bernasem. Prvním knězem byl Petr Malý, který kostel i vysvětil. Roku 1877 byla oficiálně založena vesnice Nová Praha a o rok později byla postavena katolická škola. Za nejvýznamnějšího kněze je považován František Tichý z Poličky, za jehož správy byl kostel zvětšen o více než polovinu. Působil též

¹⁰⁴ Srov. HABENICHT, s 392, 393.

¹⁰⁵ Srov. HABENICHT, s. 393.

¹⁰⁶ Srov. ZELLMER, Blanche Havel. The Czech Settlements in Montgomery and New Prague, Minnesota. In *Naše rodina*. June 2003, vol. 15, no. 2, s. 74.

jako učitel. V roce 1899 nechal postavit na své náklady hřbitovní kapli, jejíž podzemní sklepení slouží jako pohřební místo místních kněží.¹⁰⁷

V roce 1907 žilo v Nové Praze více než 1600 obyvatel, většina z nich českého původu. Město se mohlo kromě kostela, fary a školy pochlubit českými obchody, řemeslnickými dílnami, dvěma pivovary, hotely, lékárnami, parním mlýnem.¹⁰⁸ Vycházely noviny *Katolický deník*, byly zde pobočky bratrských spolků *CSPS* a *Sokol*.

Farmáři se živili hlavně produkcí mléka. Poptávka po mléku byla natolik silná, že se jednotliví farmáři spojili a roku 1912 vytvořili mlékárenskou společnost *The New Prague Creamery Association*, která fungovala až do roku 1970, kdy se stala součástí americké národní asociace *American Milk Producers, Inc.*

Druhým významným zdrojem obživy bylo pěstování a zpracovávání obilí. Jednalo se hlavně o pšenici, žito a kukuřici. První mlýn byl postaven roku 1875. E. A. Bean postavil v roce 1896 parní mlýn. Vykupoval obilí od místních farmářů a během let se stává součástí mezinárodní společnosti *International Milling*. V dnešní době patří pod společnost *ConAgra*, která produkuje dvě známé značky mouky: *Seal of Minnesota* a *Robin Hood*.¹⁰⁹

Na základě dat uvedených při sčítání lidu v roce 2000 žije v New Prague 1085 obyvatel českého původu. Z celkového počtu 4496 v roce 2000 je to 24 % populace města. Dalších 5 % (224 osob) se hlásí k československé národnosti. Nejpočetněji jsou zastoupeni obyvatelé s německými předky (41 %), následují potomci Irů (14 %), Norů (11,5 %), Dánů (5 %), pod 3 % mají potomci Francouzů, Poláků a Švédů.¹¹⁰ Národnostní složení z let následujících není na internetu dostupné.

Nejznámější kulturní akcí v New Prague, která se koná každou třetí neděli v září, jsou *Dožínky*. Dne 17. září 2011 se konal 27. ročník. Starý slovanský zvyk, kterým děkovali naši předci za bohatou úrodu, se odehrává na hlavní třídě. Ta se změnila na otevřený trh se stánky, které nabízejí typicky české zboží jako koláče nebo pivo; představují mladším generacím stará řemesla. Atmosféru dotváří česká hudba, o kterou se každoročně starají skupina *New Prague Czech Singers* a tanečníci v českých národních kostýmech. V poledne prochází městem průvod s koňskými spřeženími nazvaný *Parade of Farm Pride*.¹¹¹ Slavná Šumacherova restaurace nabízí

¹⁰⁷ Srov. HABENICHT, s. 396.

¹⁰⁸ Srov. HABENICHT, s. 403.

¹⁰⁹ Srov. *History of New Prague, MN* [online]. c2009 [2011-08-08]. Dostupné z <<http://www.newprague.com/history>>.

¹¹⁰ *U. S. Census Bureau* [online]. FactFinder [2011-08-08].

Dostupné z <http://factfinder.census.gov/servlet/SAFFactsCharIteration?_submenuId=factsheet_2&_sse=on>.

¹¹¹ Srov. *Dožínky Festival* [online]. c2009 [2011-08-08]. Dostupné z <<http://www.newprague.com/dozinky/>>.

celoročně česko-německé menu. Jejich pověstný štrúdl a koláčky jsou známé po celé Minnesotě. Dnes je součástí hotelu Brož, který byl otevřen v roce 1898.

6.2 Montgomery

Vojtěch Dolejš z Radomilic, Antonín Rynda z Velkého Záblatí a František Maryška z Deštné jsou považováni za první české přistěhovalce na území dnešního města Montgomery v okrese Le Sueur, 45 mil jižně od Minneapolis. Původně se chtěli usadit v New Prague, ale pozemky byly skoupeny dříve než tam dorazili. Z tohoto důvodu pokračovali dál osm mil na jih, kde si každý koupil 160 akrů půdy a postavil srub. Roku 1856 pojmenovávají nově vzniklou osadu Nemanice, později ji přejmenovali na Budějovice, která se nakonec stala součástí nově vzniklého Montgomery.¹¹²

V roce 1878 je dokončena železnice Minneapolis - St.Louis, přes New Prague a Montgomery, která významně urychlila proces osídlení. První kostel byl postaven v roce 1881, následovala stavba školy, obchodů, hotelů, rozvíjely se služby, byly otevřeny dvě banky, existovalo zde pět hřbitovů a aktivně se zde prosazovaly volnomyšlenkářské spolky *CSPS*, *Jednota Českých Dam*, *Sestry Svobody*; od roku 1887 vycházel katolický týdeník *Čecho-Amerikán*.¹¹³

V roce 2000 žilo v Montgomery 2778 obyvatel. Z toho 741 osob (27 %) se hlásí k českým kořenům, 127 (5 %) k československým, 31 % k německým, 11 % k norským, 9 % k irským, 5 % k švédským.¹¹⁴ Většina obyvatel pracuje v konzervárnách *Seneca Foods* nebo v *United Steel Products*.

Kulturní české dědictví hraje důležitou roli v městském životě. Dne 14. 2. se každoročně se za doprovodu české hudby a tance v českých krojích slaví *Masopust (The Czech Mardi Gras)*. V březnu je na programu výstava místních podnikatelů *Czech Country Expo*. V dubnu je zde korunována nejkrásnější česká dívka; soutěžící jsou oděny do krojů, večer následují hody.¹¹⁵

Nejvelkolepější oslavou českých tradic je dvoudenní festival známý pod názvem *Kolacky Days*. Je to nejstarší a nejrozsáhlejší česká akce v Minnesotě. Poprvé se festival konal 1. 10. 1929 jako poděkování za úrodu. Místní pekař měl za úkol napéct 20 000 koláčků, ale vydařilo se jich jen 11 000, což se ukázalo být pro 6000 návštěvníků málo. Pro ilustraci, v roce 1980 se účastnilo oslavy více než 20 000 lidí. V roce 1975 bylo datum festivalu přesunuto na poslední

¹¹² Srov. ZELLMER, s. 74.

¹¹³ Srov. HABENICHT, s. 409.

¹¹⁴ *U. S. Census Bureau* [online]. FactFinder [cit. 2011-08-08].

Dostupné z <http://factfinder.census.gov/servlet/SAFFactsCharIteration?_submenuId=factsheet_2&_sse=on>.

¹¹⁵ *Community Events in Montgomery* [online]. [cit. 2011-08-08]. Dostupné z <<http://www.montgomerymn.org/>>.

víkend v červenci.¹¹⁶ Kromě ukázek pečení koláčů a jejich pojídání jsou na programu různé soutěže: soutěže v upečení nejchutnějšího, největšího koláče, koláče nejlepšího tvaru či nejoriginálnějšího vzhledu. Volí se královna koláčů, součástí je i průvod masek, v turnaji ve fotbale proti sobě stojí Montgomery a New Prague, konají se doprovodné akce pro děti, sportovní hry, a to vše za doprovodu tradiční hudby a tance. K dostání jsou i jitrnice, zelníky, bramborové knedlíky či svíčková.¹¹⁷

Za zmínku stojí místní pěvecký sbor *Montgomery Czech Singers*, vedený a založený roku 1985 Blanche Zellmer. Dvaadvacetičlenný sbor je složen převážně z česky mluvících potomků přistěhovalců, zpívají české národní písně, koledy, účinkují na festivalech. Uznání se jim dostalo i od Václava Havla, kterému zpívali u příležitosti jeho návštěvy univerzity Macalester v St. Paulu v roce 1999. Blanche Zellmer pracuje jako překladatelka pro Československou genealogickou společnost v Minnesotě a jako jedna z mnohých usiluje o zachování českého národního dědictví v USA.¹¹⁸

Rčení „co Čech to muzikant“ potvrzují i menší folklorní skupiny: *Jim Busta Band* a *Wee Willie Band-Bill Makovsky*. První z nich účinkovali během evropského turné i v České republice.¹¹⁹

Folklorním tancem se zabývá skupina *Domáci Czech Folk Dancers*, založená roku 1999 Debí a Arniem Žiškovskými. Členové souboru pochází z New Prague, Montgomery a Lonsdale. Vystupují v národních krojích a svým nadšením získávají pro českou kulturu další příznivce.¹²⁰

Kuriozitou v Montgomery je *Big Honza's Museum of Unnatural History*. V tomto případě nejde o hloupého Honzu, jak ho známe v Čechách, ale o velkého obra Honzu, který vystavuje ve svém muzeu bizarní předměty, jako jsou: zubní kartáček na dálkové ovládání, největší dýně, budík pro dvě osoby atd. Muzeum by se svým komickým zaměřením dalo přirovnat k muzeu Járy Cimrmana. Součástí prohlídek je i občerstvení v českém duchu.¹²¹

6.3 Veselí (Lonsdale)

Prvním českým osadníkem vesničky Veselí v okrese Rice byl roku 1862 Blažej Štěpán z jižních Čech. Tato vesnice se nacházela 8 mil od Nové Prahy a oficiálně vznikla v roce 1875.

¹¹⁶ Srov. CHRISLOCK, s. 344.

¹¹⁷ *Kolacky Days* [online]. [cit. 2011-08-08]. Dostupné z <<http://www.montgomerymn.org/kdayindex.html>>.

¹¹⁸ *Montgomery Czech Singers* [online]. [cit. 2011-08-08].

Dostupné z <<http://mnfolkarts.org/montgomery/montgomery.html>>.

¹¹⁹ *Jim Busta Band* [online]. [cit. 2011-08-08]. Dostupné z <<http://www.mnfolkarts.org/browse.html>>.

¹²⁰ *Domáci Czech Folk Dancers* [online]. [cit. 2011-08-08]. Dostupné z <<http://www.mnfolkarts.org/domaci/domaci.html>>.

¹²¹ *Big HonzaLand* [online]. [cit. 2011-08-08]. Dostupné z <<http://www.bighonza.com/>>.

O tři roky později začínají se stavbou kostela *Nejsvětější Trojice*. Roku 1881 žilo v osadě 150 českých rodin.¹²²

Nedaleko osady Veselí se začíná na konci 90. let 19. století stavět železnice z Farmingtonu (okres Dakota, MN) do města Wells (okres Blue Earth, MN). Procházela přes osadu Trondhajm, kde farmařili Thomas Wilby, Jakub Skluzáček a Jan Marek. Toto spojení se světem otevřelo zemi kolonistům a vedlo roku 1902 k založení městečka Lonsdale na místě zmíněného Trondhajmu. Většinu obyvatel tvořili čeští rolníci z Veselí. V roce 1903 se Veselí stává součástí rychle se rozrůstajícího Lonsdale. V té době ve městě žilo 184 osob, v roce 1960 vzrostl počet obyvatel na 541. O deset let později je to 1160 osob.¹²³ Podle sčítání lidu v roce 2000 zde žije 1497 lidí, 30 % (447 osob) z nich jsou potomci českých imigrantů, dalších 9 % (134 lidí) uvádí za své předky československé emigranty, 32 % se hlásí k německým kořenům, 11 % k norským, 10 % k irským, 5 % ke švédským předkům.

7 PRŮBĚH DALŠÍCH EMIGRAČNÍCH VLN

Vzhledem k tomu, že největší vliv na vznik českých měst a institucí, měla první a druhá generace Čechů v Minnesotě, tj. období od roku 1850 do roku 1914, popisují další vlny emigrantů a situaci vystěhovalců po roce 1914 pouze okrajově.

7.1 Boj za samostatnost Československa

Mění se situace ve světě na začátku 20. století silně ovlivnila život Čechoameričanů. V roce 1914 vytvořili na podporu boje za samostatnost Českých zemí *České národní sdružení*, které podpořilo Masarykův zahraniční odboj částkou \$37 871.¹²⁴ Bratr Eduarda Beneše Vojta Beneš vzpomíná na pochopení krajanů v USA při své návštěvě v roce 1917 a zmiňuje se o městečku Silver Lake v Minnesotě.¹²⁵ Češi od samého začátku nejenže finančně podporovali zahraniční odboj, ale sehráli i významnou úlohu při ovlivnění americké veřejnosti ve prospěch nezávislosti Českých zemí. Kromě toho téměř 2500 Čechů a Slováků dobrovolně odešlo do československých legií na západní frontě. Zasílali do Čech obrovské zásilky potravin a lékařských potřeb. Hodnota těchto zásilek dosáhla 2 000 000 dolarů.¹²⁶

¹²² Srov. HABENICHT, s. 406.

¹²³ *City of Lonsdale, History and Community Character* [online]. [cit. 2011-08-08]. Dostupné z <http://www.lonsdale.govoffice.com/index.asp?Type=B_BASIC&SEC={4F1EFB59-DB22-40F1-B702-067022F6C153}>.

¹²⁴ Srov. CHADA, s. 48.

¹²⁵ Srov. CHRISLOCK, s. 346.

¹²⁶ Srov. DUBOVICKÝ, s. 35.

První světová válka zasáhla do migračního procesu Českých zemí. Mobilizace armády a pracovních sil prakticky přerušila vystěhovalectví na několik let. Emigrovali většinou lidé, kteří před vystěhováním do Ameriky žili a pracovali mimo České země. Dokonce počet navrátilců do nově vzniklé Československé republiky byl první dva roky větší než počet emigrantů do USA.¹²⁷

7.2 Meziválečné období

Úbytek emigrantů do USA v tomto období je vysvětlován dvěma faktory. Zprvce byly v roce 1921 a 1924 přijaty republikánskou vládou kvóty, které „diskriminovaly potenciální vystěhovalce z jižní, střední a hlavně východní Evropy, což se týkalo i Čechů.“¹²⁸ Toto rozhodnutí americké vlády vycházelo z toho, že v roce 1920 emigrovalo do USA více než 800 000 lidí. V důsledku nelibosti americké veřejnosti na nekontrolovatelný příliv imigrantů, přijal Kongres v roce 1921 kvóty, kterými limitoval počty přistěhovalců ze všech zemí na 3 % z populace dané národnosti žijící na území USA v době sčítání lidu v roce 1910.¹²⁹ Dubovický odhaduje, že tato 3% kvóta představovala pro Československo přibližně 3000 osob. V roce 1924 byl limit ještě snížen na 2 %, což znamenalo pro Čechoslováky asi 2800 osob ročně.¹³⁰

Druhým důvodem je podle Karla Konečného prosperující ekonomika a fungující demokracie v nově vzniklém Československu. Díky čemuž se naše republika sama stávala oblíbenou destinací uprchlíků, tedy místem, odkud místní obyvatelé spíše neměli důvod až do konce třicátých let odcházet. „Výsledkem působení obou faktorů začal poměrně rychlý proces rozměňování původní homogenity české pospolitosti ve smíšených manželstvích s anglicky mluvícími partnery.“¹³¹ Dvacátá léta měla na soudržnost české komunity v USA a udržení si aktivní znalosti jazyka negativní vliv.

Esther Jerabek uvádí, že do roku 1914 mohl člověk slyšet běžně mezi českými dětmi češtinu, a většina dětí začala chodit do školy bez znalosti angličtiny. Od roku 1934 česky mluvila pouze starší generace, a mateřština se udržela déle pouze tam, kde se kázalo v češtině. V městečku Silver Lake češtinu při bohoslužbách definitivně vystřídala angličtina v roce 1956. Ve třicátých

¹²⁷ Srov. KOŘALKA J.; KOŘALKOVÁ K., s. 7.

¹²⁸ Srov. KONEČNÝ, Karel. Český pouťovní exulant plukovník Adolf Kučera a několik poznámek k problematice Českého vystěhovalectví a exilu v Minnesotě. In *ACTA UNIVERSITATIS PALACKIANAE OLOMUCENSIS* 31 [online]. Olomouc: Filozofická fakulta, 2002 [cit. 2011-08-11], s. 358.

Dostupné z <<http://publib.upol.cz/~obd/fulltext/Historica%2031-2002/historica31-33.pdf>>.

¹²⁹ Srov. *Immigration Restriction Act of 1921, 1924* [online]. United States History. [cit. 2011-08-11].

Dostupné z <<http://www.u-s-history.com/pages/h1368.html>>.

¹³⁰ Srov. DUBOVICKÝ, s. 58.

¹³¹ Srov. KONEČNÝ, s. 358.

letech se začíná měnit i způsob oblékání přistěhovalců. Tradiční ženské šátky vystřídaly klobouky a šátky přes ramena prakticky zmizely.¹³²

Navíc Češi žijící do této doby na venkově se v tomto období stěhují do měst, ale už se nutně neusazují v typicky českých částech.¹³³ Výše zmíněné aspekty urychlily proces amerikanizace českých komunit v USA.

Úbytek nových přistěhovalců se projevil i na poklesu aktivit krajanských spolků. A to i přesto, že jim byla poprvé ze strany Československa věnována pozornost a v roce 1928 vznikl z iniciativy T. G. Masaryka *Československý ústav zahraniční*.¹³⁴

Při sčítání lidu v roce 1930 se k československému původu v USA přihlásilo 1 382 079 lidí, z toho 29 623 jich žilo v Minnesotě,¹³⁵ což činí 2,14 %. Pro zajímavost v Minnesotě tehdy žilo 2 563 953 obyvatel, tedy pouze 1, 15 % tvořili původem českoslovenští občané. Během třicátých let klesl počet českých imigrantů do USA pod sto ročně a během okupace Československa v letech 1937 až 38 se jejich příliv téměř zastavil.¹³⁶

7.3 Období druhé světové války

Emigrace do USA se mění v době mnichovských událostí roku 1938, kdy před hrozbou nacizmu začínají Židé prchat z Evropy. V květnu 1938 bylo znovu aktivováno *České národní sdružení*, které bylo řízeno v Minnesotě Josefem Pavlíčkem, a vyzývá Čechoameričany k boji proti nacizmu.¹³⁷ Byli to opět hlavně krajané, kteří financovali druhý zahraniční odboj. Odhaduje se, že jejich celková finanční pomoc dosáhla pěti miliónů USD.¹³⁸ V této vlně bylo hodně politických emigrantů, kteří věřili, že se po druhé světové válce vrátí zpět do vlasti.¹³⁹

7.4 Politická emigrace v letech 1948 až 1989

Navzdory tomu, že se odhady počtu emigrantů v tomto období se značně liší, je považováno toto období za období největší politické emigrace vyvolané komunistickým převratem v únoru roku 1948. Pavel Tigrid odhaduje poúnorovou emigraci na 60 000 lidí, přičemž tito lidé opustili

¹³² Srov. JERABEK, *The Transition of New-World Bohemia*, s. 7.

¹³³ Srov. CHRISLOCK, s. 347.

¹³⁴ Srov. DUBOVICKÝ, s. 40.

¹³⁵ Srov. JERABEK, Esther. *Contributions of Czech Immigrant group to "America in the Making"* 21.4.1949. s. 1, 3.

¹³⁶ Srov. *Czech Immigration* [online]. Encyclopedia of Immigration. February 9, 2011 [cit. 2011-08-11].

Dostupné z <<http://immigration-online.org/79-czech-immigration.html>>.

¹³⁷ Srov. CHRISLOCK, s. 347.

¹³⁸ Srov. DUBOVICKÝ, s. 44.

¹³⁹ Srov. NEŠPOR, Zdeněk. *Reemigranti a sociálně sdílené hodnoty* [online]. Sociologický ústav AV ČR, 2002. [cit. 2011-08-05], s. 39. Dostupné z <http://studie.soc.cas.cz/upl/texty/files/186_ST-02-04-Apro%20tisk.pdf>.

zemi ilegálně v prvních dvou letech po převratu.¹⁴⁰ Dubovický uvádí, že do roku 1950 emigrovalo z Československa 100 000 lidí.¹⁴¹ A podle Libuše Paukertové od roku 1947 do března 1950 uprchnulo z politických důvodů na Západ přibližně 236 000 Čechů.¹⁴² Je zřejmé, že než o statistická data se jedná o kvalifikované odhady autorů, a lze je brát pouze za orientační. Tímto obdobím české emigrace se zabývá Centrum pro exilová studia při FF UP.

Dubovický odhaduje, že do roku 1989 odešlo z Československa více jak půl milionu lidí, z toho větší část ilegálně, a zhruba čtvrtina se dostala do USA. Nejvíce jich emigrovalo bezprostředně po Pražském jaru.¹⁴³ Tigríd uvádí konkrétně 127 000 lidí a dělí je do tří skupin: na pronásledované režimem, inteligenci a funkcionáře KSČ.¹⁴⁴

Z ročenky vydané Imigračním úřadem v USA v loňském roce lze zjistit, že v letech 1950 až 1989 získalo občanství 15 714 Čechoslováků.¹⁴⁵ Což je pouze zlomek těch, kteří měli podle Dubovického v tomto období do USA emigrovat.

Na základě údajů Státního archívu v Minnesotě, ze kterých vychází C. W. Chrislock, v roce 1948 až 1952 odešlo z politických důvodů do USA 337 000 lidí, na které se vztahoval zákon o uprchlících tzv. *Displaced Persons Act*.¹⁴⁶ Z toho pouze 7 000 jich směřovalo do Minnesoty.¹⁴⁷ Větší část všech emigrantů do USA představovali emigranti z Polska. Čechů či Slováků přišlo do USA pouhých 2,4 % (8 482), a Minnesota jich přijala jenom 151.¹⁴⁸

Nakolik se uvedené statistiky blíží reálnému počtu emigrantů v tomto období lze těžko odhadnout. Při sčítání lidu v roce 1970 se v Minnesotě přihlásilo k českému původu pouhých 15 825 lidí.¹⁴⁹ Ani toto číslo se nezdá zcela věrohodné a to ze dvou důvodů. Za prvé je to skoro o polovinu méně než v roce 1930, což by se dalo vysvětlit jako důsledek kvót a komunismu, které omezili příliv emigrantů. Ale pozoruhodné je, že při sčítání lidu v roce 1980 se k českému původu v USA přihlásilo 1 892 456 lidí, z toho 105 671 (5,6 %) jich žilo v Minnesotě.¹⁵⁰ To by pro Minnesotu znamenalo skoro sedmkrát více lidí českého původu během deseti let.

¹⁴⁰ Srov. TIGRID, Pavel. *Politická emigrace v atomovém věku*. Köln: Index, 1974, s. 43.

¹⁴¹ Srov. DUBOVICKÝ, s. 49.

¹⁴² Srov. LUKEŠ, Igor. Československý politický exil za studené války: první roky. In *Český a slovenský zahraniční časopis* [online]. Červen, 2008 [cit. 2011-08-05], s. 2. Dostupné z <<http://www.cs-magazin.com/index.php?a=a2008061040>>.

¹⁴³ Srov. DUBOVICKÝ, s. 58.

¹⁴⁴ Srov. TIGRID, s. 92.

¹⁴⁵ Srov. *Yearbook of Immigration Statistics: 2009* [online]. U. S. Department of Homeland Security: August 2010 [cit. 2011-08-06], s. 8. Dostupné z <http://www.dhs.gov/xlibrary/assets/statistics/yearbook/2009/ois_yb_2009.pdf>.

¹⁴⁶ Srov. CHRISLOCK, s. 348.

¹⁴⁷ Srov. HOLMQUIST, s. 3.

¹⁴⁸ Srov. CHRISLOCK, s. 348.

¹⁴⁹ Srov. CHRISLOCK, s. 338.

¹⁵⁰ *Ancestry of the Population by State: 1980* [online]. U. S. Census Bureau, April 1983 [cit. 2011-08-07]. Dostupné z <<http://www.census.gov/population/www/censusdata/files/pc80-s1-10/tab04.pdf>>.

Co se týče činnosti spolků v tomto období, lze konstatovat další úpadek zájmu. Krajané ve městě St. Paul sice pořádali v budově *CSPS* antikomunistické přednášky a v roce 1964 Pavlíček zorganizoval pobočku *Československé národní rady*, která měla za úkol pokračovat v protikomunistických aktivitách, ale i přesto zájem krajanů o organizace upadal.¹⁵¹ Tento nezájem potvrzuje i Zdeněk Nešpor ve své studii, kde doslova tvrdí, že se „emigranti z 80. let do činnosti krajanských spolků nezapojovali, obvykle se jim spíše vyhýbali.“¹⁵²

8 EMIGRACE DO USA PO LISTOPADU 1989

Po revoluci nezájem krajanů o činnost spolků ještě roste. Jejich postoj se dá vysvětlit tím, že prvotní úkol spolků, kterým byl boj proti komunismu, už není zapotřebí. Spolky byly nuceny přehodnotit své aktivity, některé se přeorientovaly na pomoc při zajišťování studijních pobytů či na prezentaci české kultury. Řada krajanů pomáhala prosazovat české politické a obchodní zájmy v USA. Mimořádného úspěchu dosáhly spolky v oblasti genealogie¹⁵³ zabývající se zkoumáním rodové historie jednotlivců. I v Minnesotě úspěšně funguje *Československá genealogická společnost (Czechoslovak Genealogical Society International)*, která vydává čtyřikrát do roka časopis *Naše rodina* a ročenku pod stejným názvem. Pořádají konference, festivaly, vydávají slovníky, české knihy a učebnice, české mapy a jiné suvenýry s českou tematikou. Jejich knihovna nabízí opravdu rozsáhlou sbírku o českých přistěhovalcích, ve které mohou Čechoameričané dohledat informace o svých předcích.¹⁵⁴

Významnou událostí byla v roce 1990 dvoudenní návštěva československého politika předsedy *Federálního shromáždění ČSFR* Alexandra Dubčeka v Minnesotě, zorganizovaná místní skupinou krajanů. Byla to první velká návštěva na tak vysoké politické úrovni od návštěvy T. G. Masaryka.¹⁵⁵ Informační služba PR Newswire uveřejnila jeho program, z kterého se dozvíme, že 4. 9. navštívil New Prague, kde ve vyhlášené Schumacherově restauraci posnídal s předsedou senátu státu Minnesota Robertem Vanaskem a poslancem Rudym Perpichem. Společně se pak odebrali ke kostelu *Sv. Václava*, kde měl Dubček proslov. Odpoledne odjíždí společně do

¹⁵¹ Srov. CHRISLOCK, s. 348.

¹⁵² Srov. NEŠPOR, s. 54.

¹⁵³ Srov. DUBOVICKÝ, s. 53.

¹⁵⁴ Srov. *Czechoslovak Genealogical Society International* [online]. c1996-2010 [cit. 2011-08-05].

Dostupné z <<http://www.cgsi.org/>>.

¹⁵⁵ Srov. DUBOVICKÝ, s. 54.

senátu.¹⁵⁶ Dubček navštívil Minnesotu pouze dva měsíce po návštěvě St. Paulu sovětským prezidentem Gorbačevem (03. 06. 1990), který byl také pozván Rudym Perpichem.¹⁵⁷

8.1 Emigrace v letech 1990 až 2009

Co se týče počtu českých emigrantů do Minnesoty v tomto období, vycházím z údajů poskytnutých Demografickým úřadem státu Minnesota (Minnesota State Demographic Center) a Statistického úřadu U.S. Census Bureau. Demografický úřad mi poskytl informace o tom, kolika Čechoslovákům byl v letech 1990 až 2009 udělen *permanent resident status*, tj. povolení k trvalému pobytu ve státě Minnesota. Jedná se o 178 občanů, kteří se přihlásili k národnosti československé.¹⁵⁸ K tomuto číslu je nutné připočítat 31 lidí, kteří se přihlásili v letech 1990 až 2009 přímo k národnosti české. Celkem 116 Slováků se pro zajímavost přihlásilo k národnosti slovenské. Kolik jich uvedlo národnost československou nelze zjistit. Dohromady se tedy v Minnesotě legálně trvale usídlilo přibližně 325 Čechů a Slováků, což by v průměru představovalo 16 osob ročně. To není mnoho (1,15%), uvážíme-li, že povolení k trvalému pobytu po celých Spojených státech v tomto období obdrželo 28 628 Čechů a Slováků. (viz příloha č. 2) Jaký je přesný procentuální poměr těchto dvou národností se nedá vzhledem k používané metodě sběru dat demografickým úřadem určit.

Odpověď na to, proč i po 18 letech od rozdělení Československa na dvě samostatné země, se v amerických statistikách i v roce 2009 rozlišují národnosti česká a československá, mi nebyl schopný vysvětlit ve svém e-mailu z 25. 07. 2011 (viz příloha č.3) ani pracovník demografického centra v Minnesotě Dr. Tom Gillaspay. Domnívá se, že je to dáno odpověďmi respondentů, kteří se i po rozdělení Československa k němu stále hlásí. Jak dále uvedl, zajímavý je hlavně fakt, že občanů hlásících se k národnosti československé neubývá, ale právě naopak.

Nicméně tuto tendenci mají zřejmě pouze Čechoameričané žijící v Minnesotě, protože z výsledků sčítání lidu v USA vyplývá, že dotazovaní Čechoameričané se častěji přiklání k národnosti české. V každém případě je tento způsob evidence lidí českého původu velmi nepřesný a nekonzistentní. Např. při sčítání lidu v roce 1980 se k českému původu v USA přihlásilo 1 892 456 lidí, z toho 105 671 (5,6 %) jich žilo v Minnesotě.¹⁵⁹ Národnost

¹⁵⁶ Srov. *Dubček Visit to Include Public Rally in New Prague, MINN* [online]. PR Newswire: September 4, 1990 [cit. 2011-08-05]. Dostupné z <<http://www.highbeam.com/doc/1G1-8806332.html>>.

¹⁵⁷ Srov. *Gorbachev Visits MN* [online]. *Minnesota History Timeline* [online]. Minnesota Historical Society, c2011 [cit. 2011-08-01]. Dostupné z <http://www.mnhs.org/about/dipity_timeline.htm>.

¹⁵⁸ *Immigrants to Minnesota by Region and Selected Country of Birth* [online]. Minnesota Department of Administration. Geographic and Demographic Analysis Division, 21. 4. 2010 [cit. 2011-08-01].

Dostupné z <<http://www.demography.state.mn.us/resource.html?Id=18679>>.

¹⁵⁹ *Ancestry of the Population by State: 1980* [online]. U. S. Census Bureau, April 1983 [cit. 2011-08-07].

československá se zde vůbec neobjevuje. Při sčítání lidu o deset let později se opět setkáváme s dělením na národnosti českou (1 296 369 osob) a československou (315 285 osob). To samé se opakuje v roce 2000, kdy se k české národnosti přihlásilo 1 262 249 osob a k československé pouze 441 403.¹⁶⁰

8.2 Obyvatelstvo českého původu v Minnesotě v roce 2009

V této kapitole ukazují, kolik žije v současné době v Minnesotě osob narozených v ČR a osob, jejichž předkové žijí v USA po několik generací. Tyto údaje vychází z vyjádření dotazovaných osob o jejich původu (ancestry), bez ohledu na délku pobytu v USA a počet generací. Chtěla jsem uvést údaje z posledního sčítání lidu v USA za rok 2010, ale bohužel v tomto sčítání lidu se nezabývali původem občanů, to mi potvrdil i pracovník U. S. Census Bureau. Z tohoto důvodu následující statistika popisuje situaci v roce 2009.

Ve Spojených státech se v roce 2009 k českému a československému původu hlásí 1 614 999 osob, což činí 0,5 % populace USA (307 006 556). Tím se USA řadí na první místo jako země s největší českou komunitou v zahraničí. Podle průzkumu U.S. Census Bureau se v Minnesotě v roce 2009 k českým kořenům přihlásilo 101 095 lidí z celkového počtu 5 229 330, což představuje 1,93 % populace. Z toho se jich 629 narodilo mimo území USA, takže se dá předpokládat, že se jedná o občany, kteří se narodili v ČR. Z tohoto množství jich celých 44 % přijelo do Minnesoty před rokem 1990, do roku 1999 31,2 %, a po roce 2000 to bylo 24,8 %. Přibližně 3 % uvádí, že mluví i jiným jazykem než anglicky, z čehož lze usuzovat, že mluví i česky, a jednalo by se o 3032 lidí. Věkové rozložení krajanů a jejich potomků je následující: pod 5 let je 5,1 % populace, ve věku 5 až 17 je 17,2 %, v produktivním věku 18 až 64 let se nachází 63,3 % Čechů žijících v Minnesotě, a 14,3 % jsou v důchodovém věku 65 let a více.¹⁶¹ Další zajímavosti jako je zaměstnanost, plat, bydlení, a jiné statistické údaje o potomcích českých přistěhovalců a českých občanů lze najít v příloze č. 1.

8.3 Nej hustěji osídlené okresy českými přistěhovalci v průběhu let

Níže uvedená tabulka dokumentuje rozložení obyvatelstva českého původu v těch okresech státu Minnesota, které jimi byly nej hustěji osídleny. Statistické údaje z let 1860–1970 vychází

Dostupné z <<http://www.census.gov/population/www/censusdata/files/pc80-s1-10/tab04.pdf>>.

¹⁶⁰ *Ancestries With 100,000 or More People in 2000: 1990 and 2000*. In *Ancestry 2000*[online]. U. S. Census 2000, July 2004 [cit. 2011-08-07], s. 4. Dostupné z <<http://www.census.gov/prod/2004pubs/c2kbr-35.pdf>>.

¹⁶¹ Srov. *Selected Population Profile in the United States*. U. S. Census Bureau, 2007-2009 American Community Survey

z přehledu uvedeného v knize *They Chose Minnesota*, kde je možné dohledat i ostatní okresy.¹⁶² Vzhledem k tomu, že cílem této práce je popsat situaci v okresech s nejpočetnějším výskytem našich krajanů, neuvádím všech 87 okresů. Data pro rok 2000 jsou založena na výsledcích sčítání lidu americkým statistickým úřadem v daném roce. (U.S.Census Bureau). Informace z let následujících o rozložení obyvatelstva českého původu v jednotlivých okresech se mi nepodařilo zjistit. Je nutné vzít v úvahu, že do roku 1918 byli čeští přistěhovalci evidováni jako Bohemians. Často úřady zaznamenaly pouze zemi původu, což bylo Rakousko-Uhersko, kam se řadily i jiné národnosti, čímž dochází ke zkreslení dat. Nejsou bráni v úvahu ani ilegální imigranti.

Okres	1860	1880	1895	1905	1930	1970	2000	Celkový počet obyvatel v roce 2000
Brown	73	575	617	11	606	48	501 (1,9 %)	26 911
Freeborn	13	267	252	562	406	267	1102 (3,4 %)	32 584
Hennepin	47	407	815	1826	6614	4578	19 276 (2,8 %)	1 116 200
Le Sueur	144	1220	1226	3016	1647	585	3286 (13 %)	25 426
McLeod	32	869	974	1414	1238	443	1728 (5 %)	34 898
Pine		19	2	949	1080	419	1350 (5 %)	26 530
Polk		5	323	661	668	264	1185 (3,8 %)	31 369
Ramsey	14	643	1245	2741	3674	1879	8074 (1,6 %)	511 035
Renville		66	463	973	633	191	894 (5,2 %)	17 154
Rice	2	648	847	2004	1310	290	4410 (7,8 %)	56 665
Scott	74	644	537	1140	814	264	4681 (5,2 %)	89 495
Steele	48	764	740	1733	1529	727	2804 (8,4 %)	33 680
Winona	3	362	300	170	237	92	982 (2 %)	49 985
Minnesota	574	7 759	10 327	22 562	29 623	15 825	101 702 (2 %)	4 919 479

V roce 2000 se v Minnesotě přihlásilo k české národnosti 85 045 lidí, k národnosti československé 16 646 a k národnosti slovenské 7 786 lidí. Údaj použitý v tabulce je součtem osob hlásících se k národnosti české a československé. Tento způsob mi připadá nejvhodnější, protože čísla budou stejně spíše větší než menší vzhledem k nelegální emigraci.

U roku 2000 je v závorkách uveden procentuální podíl českých občanů z celkového počtu obyvatelstva daného okresu, což je údaj v dalším sloupci. Celkem se hlásily k české národnosti v roce 2000 2 % populace Minnesoty, takže je možné konstatovat nepatrnou klesavou tendenci vzhledem k 1,93 % v roce 2009. Nejpočetnější etnika tvoří Němci – 37% všech obyvatel státu,

¹⁶² Srov. CHRISLOCK, s. 337, 338.

následují Norové se 17.3%, Irové s 11.2%, Švédové s 10%, Angličané se 6%, Francouzi a Poláci mají shodně 4%, Finové, Italové a Češi se pohybují kolem 2%.¹⁶³

8.4 Porovnání Minnesoty s ostatními státy v roce 2000

Jedním z cílů této práce je poukázat na fakt, že česká komunita ve státě Minnesota je do své početnosti jedna z nejvýznamnějších v USA. K tomuto úkolu lze použít pouze údaje ze sčítání lidu v roce 2000 dostupné na internetu. Stát Minnesota se v roce 2000 řadil na páté místo co do počtu obyvatel českého původu. Největší česká aglomerace je ve státě Texas, následují státy Illinois, Kalifornie a Wisconsin. Další pěťici otvírá stát Nebraska, dále pak Ohio, New York, Pennsylvania a Michigan. Počet Čechů v ostatních státech v roce 2000 lze najít v příloze č. 4.

V Nebrasce tvoří osoby českého původu nejpočetnější etnickou komunitu ve vztahu k celkové populaci státu (5.4%). V Minnesotě to byly v roce 2000 2 % obyvatelstva, nicméně v roce 2009 pouhých 1,93 %. Naopak přidružený stát USA Portoriko ležící v Karibském moři vykazuje pouhých 166 obyvatel s českými kořeny. Na kontinentu je nejméně zastoupen stát Rhode Island. Celkově se v roce 2000 přihlásilo k českému či československému původu v USA 1 737 652 lidí.¹⁶⁴

¹⁶³ *Selected Social Characteristics* [online]. Minnesota Census 2000 Summary File. [cit. 2011-08-08].

Dostupné z <<http://www.census.gov/census2000/states/mn.html>>.

¹⁶⁴ *U. S. Census Bureau* [online]. American FactFinder. [cit. 2011-08-08].

Dostupné z <<http://factfinder.census.gov/servlet/ACSSAFFacts>>.

9 ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo analyticky zpracovat informace o přistěhovalectví Čechů do Minnesoty od poloviny 50. let 19. století do současnosti. Jelikož popisují historicky dlouhé období, dělím je do několika vln, které vyděluji na základě historických událostí v Českých zemích. Pro každé období hromadného odchodu byl typický některý z konkrétních důvodů, převážně se jednalo o náboženské, ekonomické, sociální a politické faktory, které přímo ovlivnily rozhodnutí našich krajanů emigrovat.

První generace českých emigrantů se ocitla na území Minnesoty v druhé polovině 50. let 19. století, což je později než např. v Texasu, Wisconsinu či Iowě. Současně s druhou generací, která přijíždí v 80. letech 19. století, vytvořily sociální a kulturní zázemí pro přistěhovalce v následujících letech, a proto zejména těmto dvěma generacím věnuji v této práci velkou pozornost. Značné procento vystěhovalců prchalo ilegálně, a ti, kteří se oficiálně rozhodli k vystěhování ze země, museli projít složitou administrativní procedurou. Zajímavá byla i propagační politika jednotlivých států, nicméně se ukázalo, že rozhodujícím podnětem k emigraci byly dopisy z Ameriky zasílané přistěhovalci svým rodinám do Čech. Díky nim se uchovaly nejen praktické informace o cestě, ceně pozemků a životě imigrantů v prvních letech po jejich příjezdu, ale i pocity, s kterými opouštěli rodnou zemi. Dobře si uvědomovali, že je čeká boj o holou existenci. Naprostá většina jich končila jako farmáři, těm, co nezbyly peníze, pracovali jako dělníci v továrnách.

Přesto se s vidinou lepší budoucnosti vydávali na několikátýdenní, finančně i fyzicky vyčerpávající cestu. Do Minnesoty byli čeští přistěhovalci lákáni na levnou a úrodnou půdu, často jim však trvalo celé tři měsíce, než se tam dostali.

Čeští imigranti v Minnesotě původem pocházeli z východních a jižních Čech a z oblasti Českomoravské vrchoviny. Je nepravděpodobné, že by Minnesota byla jediným centrem zájmu obyvatel těchto částí Čech. Pro úplnou analýzu by bylo zapotřebí zjistit, jaké jiné americké státy si přistěhovalci z těchto oblastí ČR vybírali a porovnat je s Minnesotou. Co se týče východních Čech, zjistila jsem, že lidé z Lanškrouna a okolí hromadně emigrovali od roku 1850 do Wisconsinu, nikoliv do Minnesoty. Kam směřovali krajané z ostatních částí republiky, a v jakém počtu emigrovali, by také stálo za prozkoumání.

Pro české přistěhovalce bylo charakteristické, že se obyvatelé ze stejného města drželi pohromadě i v Minnesotě, a proto lze určit, v jakých okresech a městech se usazovali přistěhovalci z jednotlivých částí České republiky. Rodiny z jižních Čech přijížděly často do sousedících okresů Rice, Scott a Le Sueur, kde se dodnes konají populární festivaly zaměřené

na propagaci české kultury a tradic. Početné skupiny krajanů z východních Čech se usazovaly v okresech Steel a McLeod. Původní obyvatelé Poličky a okolí mířili do okresu Fillmore a McLeod. V těchto okresech vystavěli přistěhovalci kostely, školy a obchody. Jejich láska k hudbě a tanci vedla ke vzniku tanečních a pěveckých skupin. Velkou roli v jejich životě hrály spolky, z nichž nejznámější *Sokol*, existuje v St. Paulu dodnes a aktivně podporuje zájem lidí o českou kulturu, a to jak formou měsíčníku *Slovo*, tak pořádáním jazykových a jiných kurzů s českou tematikou.

Ve dvacátých letech 20. století se rozložení Čechoameričanů začíná měnit ve prospěch Twin Cities, kde se k české národnosti hlásí nejvíce lidí i v dnešní době. V tomto období ustává díky přijatým kvótám a příznivé politické situaci v nově vzniklém Československu příliv nových českých emigrantů, což má za následek postupné vytrácení znalosti českého jazyka u třetí generace krajanů a nezájem o činnost krajaňských spolků.

Během první i druhé světové války nezůstávají američtí krajané lhostejní k situaci v Československu, obnovují spolky a finančně se významně podílí na financování zahraničního odboje. Bohužel o období třicátých let do revoluce v roce 1989 se mi nepodařilo najít materiály, které by popisovaly život Čechoameričanů v Minnesotě. Jedná se pouze o jednotlivé významnější události či nepřesné imigrační statistiky a odhady.

O to významnější se jeví práce historiků Esther Jerabek a Jana Habenichta, díky nimž se uchovaly podrobné informace o životě první a druhé generace v Minnesotě. O dalších generacích je velmi málo materiálů a i C. W. Chrislock se věnuje tomuto období mnohem méně. Informace tohoto typu lze najít v archívech Genealogické společnosti v Minnesotě, případně v časopise *Naše rodina*, který ale není dostupný online, a chybí i knižní publikace zabývající se tímto obdobím.

Přesné počty vystěhovalců za jednotlivá období zkresluje způsob evidence českých a slovenských občanů při sčítání lidu. Ve statistikách U.S. Census Bureau se i po rozpadu Československa objevuje v tabulkách národnost československá a samostatně ještě česká a slovenská. Nepředpokládám, že by se slovenští občané v posledních dvaceti letech hlásili k národnosti československé, a proto statistické údaje použité v bakalářské práci jsou součtem lidí, kteří se klásí k národnosti české a československé.

Jak vyplývá z poslední kapitoly, počet Čechoameričanů v Minnesotě v posledních dvaceti letech převyšuje 101 000 osob, a ačkoliv se v porovnání s rokem 1980 jedná o 4% pokles (4576 osob), lze konstatovat, že počet Čechoameričanů v posledních deseti letech je spíše konstantní. Od roku 2000 do roku 2009 se jejich počet snížil pouze o 0,6 % tj. o 607 lidí.

Kolika z nich a do jaké míry se podařilo uchovat svůj český původ, by taktéž stálo za prozkoumání.

Doufám, že se mi podařilo přehledně popsat proces osídlení Minnesoty našimi krajany v průběhu let, a tak splnit vytýčené cíle práce.

10 ANOTACE

Michaela Krčálová

Katedra anglistiky a amerikanistiky filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci

Česká emigrace do Minnesoty

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Jiří Flajšar, Ph.D.

Počet znaků: 108 132

Počet příloh: 5

Počet titulů použité literatury: 61

Klíčová slova: Minnesota, Češi v Minnesotě, emigrační vlny, osídlení Minnesoty, okresy Le Sueur, Scott a Rice; New Prague, české instituce a spolky, demografické údaje Čechoameričanů v Minnesotě, sčítání osob původem české národnosti v Minnesotě i USA

Cílem práce bylo komplexně zpracovat informace o přistěhovalectví Čechů do Minnesoty od druhé poloviny 50. let 19. století do současnosti. Toto období rozdělují na základě historického kontextu v Českých zemích do několika emigračních vln, specifikují důvody, které k vystěhovalectví v těchto vlnách vedly, a uvádím přibližný počet emigrantů v jednotlivých vlnách. Dále popisují, ze kterých oblastí Čech lidé nejčastěji emigrovali, okresy v Minnesotě, kde se krajané usazovali, a s jakými problémy se museli po svém příjezdu vypořádat. Součástí práce je i podrobný přehled o demografickém složení českého obyvatelstva v Minnesotě v posledních letech.

11 ANNOTATION

Michaela Krčálová

Department of English and American Studies, Philological Faculty of the Palacky's University in Olomouc

The Czech Emigration to Minnesota

Instructor: Mgr. Jiří Flajšar, Ph.D.

Number of signs: 108 132

Number of enclosures: 5

Number of reference titles: 61

Key words: Minnesota, the Czechs in Minnesota, emigration waves, settlement of Minnesota, Le Sueur, Scott and Rice Counties, the Czech institutions and societies, Czech ancestry, demographic survey of Czech-Americans in Minnesota, census based on Czech ancestry in Minnesota

The aim of this study was to provide complex information on emigration of the Czechs to Minnesota spanning over the period from the second half of the 19th century to present days. Based on the historical context in the Czech lands, I have divided this period into several emigration waves. In each of them I specify reasons for emigration from the Czech lands and an approximate number of the Czech immigrants in Minnesota. Besides, I present those parts of the Czech Republic from which people were leaving especially to Minnesota as well as those regions in Minnesota where they settled down. I also point out at the problems they had to face after their arrival. On the top, the thesis includes detailed demographic survey which defines the Czech community in Minnesota in the recent years.

12 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Demografické údaje o krajanech v Minnesotě pro rok 2009

Příloha č. 2: Podmínky k získání povolení k trvalému pobytu a občanství v USA 2000–2009

Příloha č. 3: E-mail od Dr. Toma Gillaspy

Příloha č. 4: Počet osob původem české národnosti v jednotlivých amerických státech

Příloha č. 5: Významní Čechoameričané v Minnesotě

Příloha č. 1: Demografické údaje o krajanech v Minnesotě pro rok 2009

S0201: Selected Population Profile in the United States
 Data Set: 2007-2009 American Community Survey 3-Year Estimates
 Survey: American Community Survey
 Geographic Area: Minnesota
 Population Group: Czech (111-113)

NOTE. For information on confidentiality protection, sampling error, nonsampling error, and definitions, see Survey Methodology.

Subject	Total population	Margin of Error (+/-)	Czech (111-113)	Margin of Error (+/-)
TOTAL NUMBER OF RACES REPORTED				
Total population	5,229,330	*****	101,095	3,390
One race	98.1%	0.1	99.2%	0.3
Two races	1.8%	0.1	0.8%	0.3
Three races	0.1%	0.1	0.0%	0.1
Four or more races	0.0%	0.1	0.0%	0.1
SEX AND AGE				
Total population	5,229,330	*****	101,095	3,390
Male	49.8%	0.1	49.5%	1.1
Female	50.2%	0.1	50.5%	1.1
Under 5 years	6.9%	0.1	5.1%	0.7
5 to 17 years	17.2%	0.1	17.2%	0.9
18 to 24 years	10.0%	0.1	8.9%	0.8
25 to 34 years	13.2%	0.1	11.9%	0.9
35 to 44 years	13.7%	0.1	13.0%	0.8
45 to 54 years	15.4%	0.1	16.4%	0.8
55 to 64 years	11.1%	0.1	13.1%	0.7
65 to 74 years	6.4%	0.1	7.8%	0.6
75 years and over	6.2%	0.1	6.5%	0.7
Median age (years)	37.2	0.1	40.7	0.8
18 years and over	75.9%	0.1	77.7%	1.0
21 years and over	71.6%	0.1	73.4%	1.1
62 years and over	15.2%	0.1	17.4%	1.0
65 years and over	12.6%	0.1	14.4%	0.9
Under 18 years	1,259,619	581	22,588	1,505
Male	51.2%	0.1	53.0%	2.6
Female	48.8%	0.1	47.0%	2.6
18 years and over	3,969,711	579	78,507	2,438
Male	49.3%	0.1	48.4%	1.3
Female	50.7%	0.1	51.6%	1.3
18 to 34 years	1,211,230	1,374	20,984	1,334
Male	51.1%	0.1	49.8%	2.6
Female	48.9%	0.1	50.2%	2.6
35 to 64 years	2,102,045	1,600	43,010	1,390
Male	50.3%	0.1	49.7%	1.6
Female	49.7%	0.1	50.3%	1.6

Subject	Total population	Margin of Error (+/-)	Czech (111-113)	Margin of Error (+/-)
65 years and over	656,436	765	14,513	1,027
Male	42.9%	0.1	42.9%	2.4
Female	57.1%	0.1	57.1%	2.4
RELATIONSHIP				
Population in households	5,085,824	*****	98,548	3,351
Householder or spouse	62.0%	0.2	65.9%	1.1
Child	29.2%	0.1	28.8%	1.1
Other relatives	3.2%	0.1	1.6%	0.4
Nonrelatives	5.6%	0.1	3.6%	0.5
Unmarried partner	2.6%	0.1	2.0%	0.3
HOUSEHOLDS BY TYPE				
Households	2,077,359	5,294	43,041	1,652
Family households	64.8%	0.2	64.4%	1.8
With own children under 18	30.4%	0.2	27.2%	1.5
Married-couple family	51.8%	0.2	53.4%	1.7
With own children under 18	22.2%	0.2	20.8%	1.1
Female householder, no husband present, family	9.1%	0.2	7.8%	1.1
With own children under 18	5.9%	0.1	4.5%	0.9
Nonfamily households	35.2%	0.2	35.6%	1.8
Male householder	16.8%	0.2	16.2%	1.4
Living alone	12.9%	0.2	12.6%	1.3
Not living alone	3.9%	0.1	3.6%	0.8
Female householder	18.4%	0.2	19.4%	1.3
Living alone	15.4%	0.2	15.2%	1.2
Not living alone	3.0%	0.1	4.1%	0.9
Average household size	2.45	0.01	2.39	0.04
Average family size	3.02	0.01	2.94	0.05
MARITAL STATUS				
Population 15 years and over	4,189,014	878	83,021	2,613
Now married, except separated	53.4%	0.3	55.3%	1.2
Widowed	5.4%	0.1	5.8%	0.5
Divorced	9.5%	0.1	8.7%	0.7
Separated	1.1%	0.1	0.8%	0.3
Never married	30.6%	0.2	29.5%	1.3
Male 15 years and over	2,070,810	1,220	40,350	1,674
Now married, except separated	54.7%	0.3	58.1%	1.7
Widowed	2.0%	0.1	2.7%	0.6
Divorced	8.5%	0.1	7.3%	1.0
Separated	0.9%	0.1	0.8%	0.4
Never married	33.8%	0.3	31.1%	1.8
Female 15 years and over	2,118,204	973	42,671	1,647
Now married, except separated	52.3%	0.3	52.6%	1.6
Widowed	8.6%	0.1	8.7%	0.9
Divorced	10.4%	0.2	10.1%	1.0
Separated	1.2%	0.1	0.7%	0.3

Subject	Total population	Margin of Error (+/-)	Czech (111-113)	Margin of Error (+/-)
Never married	27.5%	0.2	27.9%	1.5
SCHOOL ENROLLMENT				
Population 3 years and over enrolled in school	1,367,709	5,766	26,031	1,558
Nursery school, preschool	6.7%	0.2	5.4%	0.9
Kindergarten	4.8%	0.1	3.3%	0.6
Elementary school (grades 1-8)	39.3%	0.2	40.8%	2.4
High school (grades 9-12)	21.9%	0.2	24.0%	2.2
College or graduate school	27.3%	0.3	26.5%	2.6
Male 3 years and over enrolled in school	673,219	3,852	12,890	1,044
Percent enrolled in kindergarten to grade 12	68.9%	0.4	72.3%	3.5
Percent enrolled in college or graduate school	24.1%	0.4	22.3%	3.4
Female 3 years and over enrolled in school	694,490	4,098	13,141	1,008
Percent enrolled in kindergarten to grade 12	63.1%	0.4	63.9%	3.3
Percent enrolled in college or graduate school	30.5%	0.4	30.7%	3.3
EDUCATIONAL ATTAINMENT				
Population 25 years and over	3,446,808	1,453	69,533	2,215
Less than high school diploma	8.6%	0.1	6.0%	0.6
High school graduate (includes equivalency)	28.0%	0.2	28.8%	1.4
Some college or associate's degree	31.9%	0.2	32.8%	1.3
Bachelor's degree	21.4%	0.2	22.2%	1.2
Graduate or professional degree	10.1%	0.1	10.2%	0.7
High school graduate or higher	91.4%	0.1	94.0%	0.6
Male, high school graduate or higher	90.9%	0.2	93.2%	0.9
Female, high school graduate or higher	91.9%	0.1	94.7%	0.8
Bachelor's degree or higher	31.5%	0.2	32.4%	1.3
Male, bachelor's degree or higher	31.6%	0.3	33.1%	1.9
Female, bachelor's degree or higher	31.4%	0.2	31.9%	1.9
PLACE OF BIRTH, CITIZENSHIP STATUS AND YEAR OF ENTRY				
Native	4,879,343	5,529	100,466	3,331
Male	49.6%	0.1	49.5%	1.2
Female	50.4%	0.1	50.5%	1.2
Foreign born	349,987	5,530	629	245
Male	51.4%	0.5	42.4%	16.0
Female	48.6%	0.5	57.6%	16.0
Foreign born; naturalized U.S. citizen	150,666	3,895	359	169
Male	48.0%	0.9	24.2%	17.8

Subject	Total population	Margin of Error (+/-)	Czech (111-113)	Margin of Error (+/-)
Female	52.0%	0.9	75.8%	17.8
Foreign born; not a U.S. citizen	199,321	4,861	270	152
Male	54.0%	0.8	66.7%	22.8
Female	46.0%	0.8	33.3%	22.8
Population born outside the United States	349,987	5,530	629	245
Entered 2000 or later	40.0%	1.1	24.8%	13.5
Entered 1990 to 1999	30.5%	1.0	31.2%	19.2
Entered before 1990	29.5%	0.7	44.0%	17.4
LANGUAGE SPOKEN AT HOME AND ABILITY TO SPEAK ENGLISH				
Population 5 years and over	4,869,515	719	95,922	3,107
English only	90.2%	0.1	96.9%	0.5
Language other than English	9.8%	0.1	3.1%	0.5
Speak English less than "very well"	4.0%	0.1	0.7%	0.2
EMPLOYMENT STATUS				
Population 16 years and over	4,118,124	1,558	81,659	2,508
In labor force	71.4%	0.2	71.5%	1.3
Civilian labor force	71.3%	0.2	71.4%	1.3
Employed	66.9%	0.2	68.1%	1.4
Unemployed	4.3%	0.1	3.3%	0.5
Percent of civilian labor force	6.1%	0.1	4.6%	0.8
Armed Forces	0.1%	0.1	0.1%	0.1
Not in labor force	28.6%	0.2	28.5%	1.3
Females 16 years and over	2,084,799	1,415	41,886	1,562
In labor force	66.7%	0.2	68.0%	1.7
Civilian labor force	66.7%	0.2	67.9%	1.7
Employed	63.4%	0.2	65.2%	1.9
Unemployed	3.3%	0.1	2.8%	0.6
Percent of civilian labor force	5.0%	0.2	4.1%	0.9
OCCUPATION				
Civilian employed population 16 years and over	2,755,848	6,681	55,613	1,975
Management, professional, and related occupations	37.7%	0.2	39.9%	1.6
Service occupations	15.8%	0.2	14.4%	1.1
Sales and office occupations	24.9%	0.2	25.2%	1.4
Farming, fishing, and forestry occupations	0.7%	0.1	0.6%	0.2
Construction, extraction, maintenance, and repair	7.9%	0.1	7.8%	0.8
Production, transportation, and material moving occupations	13.0%	0.2	12.1%	1.0
INDUSTRY				
Civilian employed population 16 years and over	2,755,848	6,681	55,613	1,975

Subject	Total population	Margin of Error (+/-)	Czech (111-113)	Margin of Error (+/-)
Agriculture, forestry, fishing and hunting, and mining	2.4%	0.1	2.9%	0.4
Construction	6.3%	0.1	6.4%	0.7
Manufacturing	14.0%	0.2	15.4%	1.2
Wholesale trade	3.2%	0.1	3.4%	0.5
Retail trade	11.7%	0.2	10.6%	1.2
Transportation and warehousing, and utilities	4.7%	0.1	4.2%	0.7
Information	2.2%	0.1	2.2%	0.5
Finance and insurance, and real estate and rental and	7.4%	0.1	7.3%	1.0
Professional, scientific, and management, and	9.3%	0.2	9.2%	1.1
Educational services, and health care and social	23.1%	0.2	23.5%	1.5
Arts, entertainment, and recreation, and	8.1%	0.1	7.1%	0.9
Other services (except public administration)	4.4%	0.1	4.5%	0.6
Public administration	3.2%	0.1	3.5%	0.6

Příloha č. 2: Podmínky k získání povolení k trvalému pobytu a občanství v USA

V období let 1990 – 1999 získalo povolení k trvalému pobytu v USA 8970 Čechoslováků. Pro roky 2000 až 2009 je určena následující tabulka, ze které vyplývá, že povolení bylo uděleno 19 298 osobám české a slovenské národnosti.

Národnost	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
ČR	244	307	267	267	457	476	344	287	227	146
ČSR	665	863	897	543	673	784	1 442	927	862	865
SR	549	809	725	674	800	965	1 111	763	653	706
Celkem	1458	1979	1889	1484	1930	2225	2897	1977	1742	1717
Minnesota	8 553	11 091	13 477	8 406	12 097	15 449	18 249	13 814	15 832	18 020

Kolik povolení k trvalému pobytu všem národnostem udělil stát Minnesota lze vyčíst z posledního řádku tabulky.

„Statusem trvalého pobytu občan cizí národnosti (Green Card holder) získává právo na trvalý pobyt na území USA a většinu ostatních práv, které mají občané této země, kromě práva volit a být volen. Držitel Zelené karty může v USA pracovat, studovat, volně se pohybovat, svobodně z USA vycestovat a znovu přicestovat bez potřeby získávání dalších víz. Má právo bezvízového vstupu do zemí, se kterými USA uzavřely odpovídající smlouvy (je to více než 100 zemí). Držitel Zelené karty získává právo na sociální zabezpečení, zdravotnické služby, vzdělání a jiné zabezpečení za stejných podmínek jako občané USA. Zelená karta se vydává na neomezenou

dobu. Po pěti letech od udělení má držitel Zelené karty právo požádat o udělení občanství USA.¹⁶⁵

Americký imigrační úřad definuje základní podmínky, které musí žadatel o udělení státního občanství splňovat, následovně. Kromě bezúhonnosti, musí být starší 18 let a žít na území USA po dobu minimálně 5 let. V případě uzavření manželství s občanem USA lze žádat o občanství po třech letech soužití. Po roce mohou žádat o občanství cizinci sloužící v armádě USA. Ověřují se základní znalosti historie USA a schopnost žadatele číst, psát a mluvit anglicky.¹⁶⁶

Kolika českým občanům bylo uděleno občanství v Minnesotě v jednotlivých letech, se mi zjistit nepodařilo. Následující tabulka zachycuje množství Čechů, Slováků a Čechoslováků, kterým bylo občanství uděleno na území USA v letech 2000 až 2009. I v tomto případě používám statistiku z ročenky roku 2009.¹⁶⁷

národnost	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
ČR	58	47	64	50	69	102	122	122	192	266
ČSR	654	489	453	333	434	490	614	449	629	503
SR	200	243	301	286	318	362	479	380	498	488
Celkem	912	779	818	669	821	954	1215	951	1319	1257

Příloha č. 3: E-mail od Dr. Toma Gillaspy

Od: Gillaspy, Tom (ADM) <tom.gillaspy@state.mn.us>
Předmět: RE: Demography helpline
Datum: 25.7.2011

Michaela

Sorry, I should have explained. The first number on the spreadsheet is the national total for 2009. The second number is the Minnesota state total for 2009.

I do not know why there is a row for Czechoslovakian and one for Czech Republic, especially for the past two decades. It makes no sense. These numbers come from the United State federal government (Department of Homeland Security). The only possible reason I can think of is that the government simply coded the response from the applicant. But I would have expected increasing use of "Czech Republic" over time and declining use of "Czechoslovakia", but that did not happen. Your question is not silly, but I do not have an answer.

The estimate of Minnesotans of Czech ancestry I gave was for first or only ancestry. Many more people list Czech for other or additional ancestries. Most Americans have multiple ancestries but many identify with one more than they do with the others.

¹⁶⁵ Green Card [online]. Poslední aktualizace 14. 05. 2011 [cit. 2011-08-06].

Dostupné z <<http://www.green-card.info/cz/hlavna.htm>>.

¹⁶⁶ Srov. *I am a Permanent Resident, How do I Apply for U.S. Citizenship?* [online]. U. S. Citizenship and Immigration Services, August 2008, [cit. 2011-08-06], s. 1. Dostupné z <<http://www.uscis.gov/USCIS/Resources/B3en.pdf>>.

¹⁶⁷ *Yearbook of Immigration Statistics: 2009* [online]. U.S. Department of Homeland Security: August 2010 [cit. 2011-08-06], s. 53, 54. Dostupné z <http://www.dhs.gov/xlibrary/assets/statistics/yearbook/2009/ois_yb_2009.pdf>.

Příloha č. 4: Počet osob českého původu v jednotlivých amerických státech

Stát	Počet	Stát	Počet
Alabama	5720	Nebraska	93 286
Alaska	3701	Nevada	9 601
Arizona	30 391	New Hampshire	3 401
Arkansas	6541	New Jersey	45 432
Delaware	2 719	New Mexico	6 401
Florida	67 135	New York	76 820
Californie	121 889	North Carolina	14 061
Colorado	36 650	North Dakota	14 282
Connecticut	20 621	Ohio	86 896
Georgie	14 561	Oklahoma	16 591
Idaho	7 657	Oregon	23 106
Illinois	152 461	Pennsylvania	70 704
Indiana	18 565	Puerto Rico	166
Iowa	60 029	Rhode Island	1 673
Kansas	22 794	South Carolina	6 824
Kentucky	18 565	South Dakota	17 660
Lousiana	5 346	Tennessee	8 463
Maine	2 847	Texas	187 729
Maryland	25 492	Utah	5 010
Massachusetts	15 562	Vermont	2 319
Michigan	62 053	Virginia	25 126
Minnesota	101 702	Washington	33 770
Mississippi	2 220	West Virginia	4 319
Missouri	31 006	Wisconsin	110 801
Montana	8 703	Wyoming	4 766

Příloha č. 5: Významní Čechoameričané v Minnesotě

Reverend František Kún (1825–1894) se narodil na Moravě, kde byl 1849 vysvěcen na evangelického kněze. Roku 1856 emigroval do Spojených států a usadil se na farmě v Iowě. Díky tomu, že kázal česky, německy i anglicky, byl velmi vyhledávaným a oblíbeným knězem. O tom svědčí deset kostelů ve státech Minnesota, Dakota, Iowa, Nebraska, Kansas, které byly zasvěceny jeho jménu. V lednu 1876 přijel do města Silver Lake v okrese McLeod, kde poprvé kázal česky a vysvětil místní hřbitov. Kromě duchovní činnosti působil jako profesor klasických jazyků a literatury ve Western College. V roce 1874 začíná vydávat první evangelické noviny

Hlas Pravdy a o rok později *Věstník*, obě periodiky byly věnovány českým evangelíkům v USA a měly oslabit vliv časopisů určených pro ateisty.¹⁶⁸

Antonín Jurka (1840–1917) se narodil v Kralovicích v Čechách. Po ukončení Polytechnického institutu v Praze mu nabídl jeho přítel A. Oliverius práci editora časopisu *Pozor Americký* v St. Louis. Jurka využil této příležitosti a v prosinci 1865 odplouvá z Brém do New Yorku. Několik let žije v Chicagu, kde pracuje jako jeden z editorů *Katolických novin*. Práce redaktora ho nenaplňuje, proto přijímá v roce 1870 nabídku učit na české škole v New Prague v Minnesotě. Cestou se stavil v St. Paulu u přátel, kde se mu líbilo natolik, že své plány změnil a začal učit tam za \$ 450 za devět měsíců. Vyučoval česky, anglicky žáky učil formou písní. Ředitel školy A. Fogg byl natolik nadšen pokrokem, který studenti udělali, že Jurka začal učit zpěv ve všech třídách. Roku 1876 bylo české oddělení v St. Paul zrušeno. Jurkovi byl nabídnut post učitele němčiny, na kterém setrval dvacet let. Navíc učil angličtinu ve večerní škole, vedl hudební a dramatický kroužek. Vydává týdeník *Besídka dětská*, do kterého psali sami žáci, a výtěžek byl použit na podporu českého školství. Roku 1899 byl Jurka zvolen do čela *Česko-slovanského podporujícího spolku* se sídlem v New Yorku, kam se téhož roku přestěhoval a kde i umírá.¹⁶⁹

Dcera Antonína Jurky – **Blanche Jurka** (1887–1974) se narodila v St. Paulu, po svém otci zdědila hudební talent. Po té co se rodina přestěhovala do New Yorku, zazářila na podiu tamního *Sokola* v představení *Bohemian Girl*, získává stipendium ke studiu zpěvu v Metropolitní opeře. Ztvárnila velké množství divadelních a filmových rolí, ze známějších filmů jmenujme např. *The Bridge of San Luis Rey* (1944) a *The Song of Bernadette* (1943). Roku 1970 publikuje autobiografii *Bohemian Girl*.¹⁷⁰

Esther Jerabek (1897–1979) se narodila ve městě Silver Lake v okrese McLeod českým přistěhovalcům. Pracovala jako učitelka a později jako historička a knihovnice v Minnesotské historické společnosti. Především díky její práci se dochovaly informace o životě českých přistěhovalců v Minnesotě. Mezi její nejvýznamnější díla patří: *A Bibliography of Minnesota*

¹⁶⁸ Srov. JERABEK, Etsher. *The Transition of a New World Bohemia*, s. 4.

¹⁶⁹ Srov. JERABEK, Etsher. *Antonin Jurka, A Pioneer Czech Schoolmaster in Minnesota* [online]. St. Paul: Minnesota Historical Society, 1918 [cit. 2011-08-14].
Dostupné z <<http://collections.mnhs.org/MNHHistoryMagazine/articles/13/v13i03p269-276.pdf>>.

¹⁷⁰ Srov. *Slovo* [online]. 2007, vol. 32, no. 3 [cit. 2011-08-14], s. 11.
Dostupné z <<http://www.sokolmn.org/slovo/slovoapr07.pdf>>.

Territorial Documents (1936), *Check List of Minnesota State Documents, 1858-1923* (1972), *Czechs and Slovaks in North America: A Bibliography* (1976).¹⁷¹

Anthony Zeleny (1870–1947) syn českých přistěhovalců z Nového Města na Moravě se narodil v Hutchinsonu v okrese McLeod. Působil jako profesor fyziky na Minnesotské univerzitě. Za svoji vědeckou práci získal různá vyznamenání, publikoval do vědeckých časopisů, byl spoluautorem knihy *Manual of Physical Measurement* (1912). Sestrojil zařízení na měření teploty v nepřístupných místech a přístroj na měření vlhkosti obilí, dřeva atd.¹⁷²

John Zeleny (1872–1951) mladší bratr Anthonyho pracoval jako vědecký pracovník v oblasti fyziky v Minnestoské univerzitě, po získání titulu profesor přednášel na Univerzitě v Yale. V roce 1940 byl zvolen prezidentem fyzikální společnosti *American Physical Society*. Je autorem 60 publikací, ve kterých se zabýval hlavně rentgenovým zářením, rychlosti iontů, sestrojil elektroskop (Zeleny elektroskop) pro měření radiace a radioaktivity.¹⁷³

Charles Zeleny (1878–1939) na rozdíl od svých bratrů dosáhl úspěchu v oblasti biologie a zoologie. Zkoumal např. rychlost regenerace a mutace octomilky obecné. Stál v čele americké společnosti zoologů (*American Society of Zoologists*) a asociace podporující vědecký pokrok (*American Association for the Advancement of Science*).¹⁷⁴

Anthony Joseph Kadlec v současné době aktivně propaguje českou kulturu a historii. Na jeho webových stránkách se lze dočíst o zajímavých osudech lidí českého původu v Minnesotě, zabývá se genealogií a pravidelně píše do časopisu *Silver Lake Leader*.

¹⁷¹ Srov. KADLEC, Tony. *Esther Jerabek* [online]. [cit. 2011-08-14]. Dostupné z <<http://www.kadlecovi.com/Silver-Lake%2C-MN.php>>.

¹⁷² Srov. KADLEC, Tony. *Není snadné být zeleným (It's not Easy Being Green)*. In *Silver Lake Leader, Minnesota* [online]. August 2010 [cit. 2011-08-14], s. 3. Dostupné z <http://www.kadlecovi.com/documents/2010_SL_Leader_August_19.pdf>.

¹⁷³ Tamtéž.

¹⁷⁴ Tamtéž, s. 4.

13 SUMMARY

The aim of the bachelor thesis was to provide complex information on emigration of the Czechs to Minnesota spanning over the period from the second half of the 19th century to present days.

The information sources dealing with this topic in Czech language are limited. Jan Habenicht and Esther Jerabek were concerned with this theme and based on their work I could describe the process of the Czech settlement in Minnesota and life of the first and the second generation there until 1930s. The rest of the period was difficult to cover as the sources dealing with this topic are not available online. They are kept in the archive of the Minnesota Genealogical Society and in the library of the Immigration History Research Center. On the top, I struggled to receive any information in the Czech Republic too. Therefore, the thesis is based on many different sources studying this issue in general and I only add the specific information dealing with the situation in Minnesota in each historical period. Especially after 1930s, there are captured only individual events, so I adressed the U.S. Census Bureau and Minnesota Demographic Center to provide me with some statistics showing the development of the Czech community in Minnesota during the last twenty years.

In order to make the process of the Czech immigration to Minnesota more clear, I have divided it into several emigration waves according to the historical events in the Czech lands. The first influx of emigrants triggered by the religious reasons after the White Mountain Battle in 1620 is only briefly described in the first chapter as there is no connection to the settlement of Czechs in Minnesota.

The first Czechs in Minnesota appeared in the second half of the 1850s followed by the second generation of Czechs whose arrival in Minnesota peaked in 1880s. The factors leading to emigration from the Czech lands are described in the second chapter. However, to sum it up, the prevailing reason for this wave was bad economic situation of the lowest social classes. Many people were leaving the country illegally, those who wanted to emigrate in the official way had to go through demanding paperwork.

The term “Czech lands” reveals the very first problem in tracing the origins of Czechs in America. The thing is that contemporary Czech Republic was a part of the Austrian Empire until 1918, thus all passports and documents were issued for the Austrian nationality, and consequently, immigrants were registered in America as Austrians, sometimes as Bohemians. What makes it even worse, in respect to tracing the figures of emigrants, is the fact that since 1918 to 1993 all Czech citizens had been counted together with the Slovaks, so the inaccuracy

in statistics is even higher, regardless on illegal immigrants. For these reasons it is impossible to get exact number of Czechs who lived in USA.

Apart from that, the current statistics completed by the U. S. Census Bureau in past 18 years register not only the number of people of the Czech origin but also quite high numbers of people of Czechoslovak stock, regardless the fact that the former Czechoslovakia does not exist anymore. It makes the statistical figures ambiguous because nobody knows how many Slovaks claimed allegiance to the Czechoslovak nationality.

Despite the fact that the American states competed for the immigrants and advertised the cheap and fertile land by different means, the most influential impulse for the Czechs to emigrate were letters from America sending to the relatives back home. Thanks to these letters one can learn the practical information about the journey, about the price of the land as well as about the emotional side of the emigration. Majority of the Czech newcomers struggled on farms or worked at factories to make enough money for buying a piece of land.

In the following chapters I trace the origins of the Czech immigrants and pinpoint the counties in Minnesota where the Czechs preferred to settle down. It is possible to define the eastern and southern parts of the Czech Republic and Polička region as the locations with highest rate of people who were heading to Minnesota. These immigrants used to settle down in the areas which were already occupied by the citizens of their hometown. Therefore, it is possible to identify not only the nationality of immigrants in particular counties, but in many cases also the specific towns or villages of their origin.

However, it does not mean that the inhabitants from the eastern parts of the Czech lands could not have settled down in absolutely different counties. Yet, I tried to find out a pattern of settlement of Czechs in Minnesota and the conclusion is following. Families from the south were often heading to the neighbouring counties Rice, Scott, and Le Sueur. Numerous groups of immigrants from the eastern parts settled down in Steel and McLeod counties while former citizens of Polička and near surroundings preferred to live in counties Fillmore and McLeod.

It is obvious that majority of Czechs lived in rural counties, yet they managed to preserve the Czech language and traditions for the following generations although the majority does not speak Czech anymore. Their love for dance and music gave birth to foundation of different singing and dancing groups performing to these days at the Czech festivals.

The tendency of settling down in villages started to change in 1920s in favour of Twin Cities but the Czechs were not necessarily concentrated in specific areas of the city anymore as in the periods before. It accelerated the process of Americanization. On the top, the government introduced quotas which limited numbers of immigrants from all countries and

the new Czechoslovak Republic attracted its citizens more than ever before so they had no reasons to leave. This period is also characteristic by the decreasing interest in participation of Czech-Minnesotans in activities of local Czechoslovak organizations. It changed dramatically with the beginning of the World War II, during which the primary activity of organizations – the fight for freedom of Czechoslovakia – was renewed and financially supported by Czech-Americans.

Considering the emigration during the period of the Communism, neither it is clear how many people left the Czechoslovakia, nor is there much information dealing with life of Czech-Minnesotans.

The last chapter captures the demographic data demonstrating the number of people who claimed to be descendants of the Czech immigrants in 2009. It shows a 4% decline (4576 people) in total number of Czech-Americans living in Minnesota comparing to the census in 1980. Considering the census in 2000, their total number dropped from 101 702 to 101 095 people which means further decrease about 0.6 % i.e. 607 people. To which extent the Czech-Minnesotans managed to preserve their Czech origin would be worth to further investigation.

14 BIBLIOGRAFIE

- Ancestries With 100,000 or More People in 2000: 1990 and 2000*. In *Ancestry 2000*[online]. U. S. Census 2000, July 2004 [cit. 2011-08-07].
Dostupné z <<http://www.census.gov/prod/2004pubs/c2kbr-35.pdf>>.
- Ancestry of the Population by State: 1980* [online]. U. S. Census Bureau, April 1983 [cit. 2011-08-07].
Dostupné z <<http://www.census.gov/population/www/censusdata/files/pc80-s1-10/tab04.pdf>>.
- ASKAMIT, Gene. Castle Garden-America's First Immigrant Receiving Station. In *Naše rodina* [online]. 2000, roč. 12, č. 2 [cit. 2011-07-31]. Dostupné z <http://www.immigrantships.net/newcompass/ancestral/imm_exp/castlegarden.html>.
- ATKINS, Anette. *Creating Minnesota: A History from the Inside Out* [online]. St. Paul: Minnesota Historical Society, 2007 [cit. 2011-08-01]. Dostupné z <<http://books.google.com/>>.
- Big HonzaLand* [online]. [cit. 2011-08-08]. Dostupné z <<http://www.bighonza.com/>>.
- City of Lonsdale, History and Community Character* [online]. [cit. 2011-08-08]. Dostupné z <http://www.lonsdale.govoffice.com/index.asp?Type=B_BASIC&SEC={4F1EFB59-DB22-40F1-B702-067022F6C153}>.
- COHN, Raymond L. *Immigration to the United States* [online]. Illinois State University, c2010 [cit. 2011-07-31]. Dostupné z <<http://eh.net/encyclopedia/article/cohn.immigration.us>>.
- Community Events in Montgomery* [online]. [cit. 2011-08-08].
Dostupné z <<http://www.montgomerymn.org/>>.
- Czech Immigration* [online]. Encyclopedia of Immigration. February 9, 2011 [cit. 2011-08-11].
Dostupné z <<http://immigration-online.org/79-czech-immigration.html>>.
- Czechoslovak Genealogical Society International* [online]. c1996-2010 [cit. 2011-08-05].
Dostupné z <<http://www.cgsi.org/>>.
- České katolické osady v USA* [online]. Katolická kultura. [cit. 2011-08-11].
Dostupné z <<http://katolicka-kultura.sweb.cz/hessoun/hessoun.html>>.
- Dějiny zemí koruny české II*. Praha: Paseka, 1995. ISBN 80-7185-006-3.
- Dožínky Festival* [online]. c2009 [2011-08-08]. Dostupné z <<http://www.newprague.com/dozinky/>>.
- Dubcek Visit to Include Public Rally in New Prague, MINN* [online]. PR Newswire: September 4, 1990 [cit.2011-08-05]. Dostupné z <<http://www.highbeam.com/doc/1G1-8806332.html>>.
- DUBOVICKÝ, Jan. *Češi v Americe-Czechs in America*. 1. vydání. Praha: Pražská edice, 2003. ISBN 80-86239-04-7.

- GOODWIN, Cardinal. The Movement of American Settlers into Wisconsin and Minnesota. In *Iowa Journal of History & Politics* [online]. 1919, roč. 17, č. 3 [cit. 2011-08-01]. Dostupné <http://penelope.uchicago.edu/Thayer/E/Gazetteer/Places/America/United_States/Iowa/_Texts/journals/IaJHP/17/3/American_Settlers_into_Wisconsin_and_Minnesota*.html>.
- Gorbachev Visits MN* [online]. *Minnesota History Timeline* [online]. Minnesota Historical Society, c2011 [cit. 2011-08-01]. Dostupné z <http://www.mnhs.org/about/dipity_timeline.htm>.
- HABENICHT, Jan. *Dějiny Čechův Amerických*. St. Louis: Hlas, 1910.
- Hennepin Louis* [online]. University of Virginia, c1996, poslední aktualizace 2009-12-16 [cit. 2011-08-01]. Dostupné z <http://www2.lib.virginia.edu/exhibits/lewis_clark/exploring/ch2-8.html>.
- HENIG, David. Migrace. In *Přehledové studie* [online]. 2007, č. 9 [cit. 2011-07-15], s. 5. Dostupné z <http://www.caat.cz/publikace/prehledove-studie/44-prehledove-studie/149-migrace#_ftn10>.
- Historic Structures Report* [online]. [cit. 2011-08-11]. Dostupné z <<http://www.sokolmn.org/hsr/chronology.htm>>.
- History of New Prague, MN* [online]. c2009 [2011-08-08]. Dostupné z <<http://www.newprague.com/history>>.
- HOLMQUIST, J. D. (ed.). *They Chose Minnesota: A Survey of the State's Ethnic Groups*. 2 nd edition. St. Paul: Minnesota Historical Society Press, 2004. ISBN 0-87351-231-6.
- HORA-HOŘEJŠ, Petr. *Toulky českou minulostí 3*. 1. vydání. Praha: Baronet, 1994. ISBN 80-85621-97-5.
- CHADA, Joseph. *The Czechs in the United States*. Washington: SVU Press, 1981. ISBN 0-936570-03-2.
- CHERNEY, John, J. *Wisconsin's Land for the Landless: Examining the Push and Pull Forces of Czech Immigration, 1848-1870*. Madison: University of Wisconsin, 1994.
- Immigrants to Minnesota by Region and Selected Country of Birth* [online]. Minnesota Department of Administration. Geographic and Demographic Analysis Division, 21. 4. 2010 [cit. 2011-08-01]. Dostupné z <<http://www.demography.state.mn.us/resource.html?Id=18679>>.
- Immigration Restriction Act of 1921, 1924* [online]. United States History. [cit. 2011-08-11]. Dostupné z <<http://www.u-s-history.com/pages/h1368.html>>.
- JERABEK, Esther. *Contributions of Czech Immigrant group to "America in the Making"* [online]. WCAL, dne 14.4.1949 [cit. 2011-07-29]. Dostupné z <http://www.kadlecovi.com/documents/Esther_Jerabek_WCAL_II.pdf>.

- JERABEK, Esther. *Contributions of Czech Immigrant group to "America in the Making"* [online]. WCAL, dne 21. 4. 1949 [cit. 2011-07-29]. Dostupné z <http://kadlecovi.com/documents/Esther_Jerabek_WCAL_III.pdf>.
- JERABEK, Esther. *The Transition of a New World Bohemia* [online]. Přednáška. St. Paul: Minnesota Historical Society, 08. 01. 1934 [cit. 2011-08-01]. Dostupné z <http://www.kadlecovi.com/documents/Pavucina_10_2010_March_18.pdf>.
- KADLEC, Tony. Chapter 5 The Frantisek Kadlec Family Arrives in America. In *The Velké Tresné Kadlec Family History* [online]. St Paul: 2009 [cit. 2011- 07-16]. Dostupné z <http://www.kadlecovi.com/documents/Kadlec_Family_History-Chapter_5.pdf>.
- KADLEC, Tony. The Freethinkers Movement. In *Silver Lake Leader* [online]. July 2010 [cit. 2011-08-11]. Dostupné z <http://www.kadlecovi.com/documents/Pavucina_28_2010_July_22.pdf>.
- KADLEC, Tony. Není snadné být zeleným (It's not Easy Being Green). In *Silver Lake Leader, Minnesota* [online]. August 2010 [cit. 2011-08-14]. Dostupné z <http://www.kadlecovi.com/documents/2010_SL_Leader_August_19.pdf>.
- KAPLAN, Josef. Letters to Bohemia: A Czech Settler Writes from Owatonna, 1856-58. In *MN History Magazine* [online]. Transl. by Esther Jerabek. 1972, roč. 43, č. 4 [cit. 2011-07-31]. Dostupné z <<http://collections.mnhs.org/MNHistoryMagazine/articles/43/v43i04p136-141.pdf>>.
- KAŠPAR, Oldřich. *Tam za mořem je Amerika*. Pardubice: Kora, 1992. ISBN 80-901092-8-4.
- Kolacky Days* [online]. [cit. 2011-08-08]. Dostupné z <<http://www.montgomerymn.org/kdayindex.html> >.
- KONEČNÝ, Karel. Český pouťový exulant plukovník Adolf Kučera a několik poznámek k problematice Českého vystěholectví a exilu v Minnesotě. In *ACTA UNIVERSITATIS PALACKIANAE OLOMUCENSIS 31* [online]. Olomouc: Filozofická fakulta, 2002 [cit. 2011-08-11]. Dostupné z <<http://publib.upol.cz/~obd/fulltext/Historica%2031-2002/historica31-33.pdf>>.
- KOŘALKA J.; KOŘALKOVÁ K. Základní tendence českého vystěholectví a české reemigrace do počátku dvacátých let 20. století. In *Češi v cizině 7* [online]. Praha: Ústav pro etnografii a folkloristiku AV ČR, 1993 [cit. 2011- 07-15]. Dostupné z <<http://docs.google.com/viewer?a=v&q=cache:Yf9mYH1ys9AJ:krajane.czu.cz/geografie-nab/lib/exe/fetch.php>>.
- KYSILKA, Karel. *Emigration to the USA from the Policka region in 1850-1890* [online]. Přednáška. Texas: Genealogy Seminar of the Czech Heritage Society, 31. 7. 1999 [cit. 2011- 07-16]. Dostupné z <<http://www.fortunecity.com/victorian/durer/23/emigration/emigration.htm>>.

- LANDSBERGER, Joe. Czech, Slovak & West End Jeopardy. In *Slovo* [online]. 2008, roč. 31, č. 4 [cit. 2011-08-10]. Dostupné z <<http://www.sokolmn.org/slovo/slovoapr08.pdf>>.
- LANGER, Edward J. *Landskroner Emigration to the American Midwest* [online]. c1998 [cit. 2011-07-16]. Dostupné z <genealogienetz.de/reg/SUD/emigr-landskron.html>.
- LUKEŠ, Igor. Československý politický exil za studené války: první roky. In *Český a slovenský zahraniční časopis* [online]. Červen, 2008 [cit. 2011-08-05]. Dostupné z <<http://www.cs-magazin.com/index.php?a=a2008061040>>.
- MAKOUSKY, Paul. A Survey of Czech Settlements in Minnesota. In *Naše Rodina*. 2003, roč. 15, č. 2.
- Minnesota Department of Natural Resources* [online]. Poslední aktualizace 2008 [cit. 2011-08-01]. Dostupné z <<http://www.dnr.state.mn.us/faq/mnfacts/water.html>>.
- Minnesota History Timeline* [online]. Minnesota Historical Society, c2011 [cit. 2011-08-01]. Dostupné z <http://www.mnhs.org/about/dipity_timeline.htm>.
- Montgomery Czech Singers* [online]. [cit. 2011-08-08]. Dostupné z <<http://mnfolkarts.org/montgomery/montgomery.html>>.
- NEŠPOR, Zdeněk. *Reemigranti a sociálně sdílené hodnoty* [online]. Sociologický ústav AV ČR, 2002. [cit. 2011-08-05]. Dostupné z <http://studie.soc.cas.cz/upl/texty/files/186_ST-02-04-Apro%20tisk.pdf>.
- New World Encyclopedia* [online]. Poslední aktualizace 2008-04-02 [cit. 2011-08-01]. Dostupné z <<http://www.newworldencyclopedia.org/entry/Minnesota>>.
- RECHCÍGL, Miloslav, Jr. *Czech Pioneers in Colonial America* [online]. Czechoslovak Society of Arts&Sciences [cit. 2011-07-29]. Dostupné z <<http://www.svu2000.org/cs-america/cz-colonial-america/>>.
- RECHCÍGL, Miloslav, Jr. *Gateway to America* [online]. Austria-Czech Special Interest Group [cit. 2011-07-29]. Dostupné z <<http://www.jewishgen.org/austriaczech/gateway.html>>.
- Selected Population Profile in the United States*. U. S. Census Bureau, 2007-2009 American Community Survey
- Selected Social Characteristics* [online]. Minnesota Census 2000 Summary File. [cit. 2011-08-08]. Dostupné z <<http://www.census.gov/census2000/states/mn.html>>.
- ŠIMÍČEK, Josef. Czech Immigration Paperwork. In *The Hope Has its Name-Texas* [online]. [cit. 2011-07-31]. Dostupné z <<http://www.angelfire.com/tx5/texaszech/Studies/Czech%20Immigration%20Paperwork.htm>>.

TAYLOR, Philip. *The Distant Magnet, European Emigration to the U.S.A.* 1st edition. New York: Harper&Row, 1971. ISBN 9780061360589.

The Dakota War of 1862 [online]. Minnesota Genealogy Trails. c2008 [cit. 2011-08-01].
Dostupné z <<http://genealogytrails.com/minn/massacre.html>>.

TIGRID, Pavel. *Politická emigrace v atomovém věku*. 1. vydání. Praha: Prostor, 1990. ISBN 84-001-90.

U. S. Census Bureau [online]. FactFinder [2011-08-08].
Dostupné z <http://factfinder.census.gov/servlet/SAFFactsCharIteration?_submenuId=factsheet_2&_sse=on>.

U.S. Census Bureau Delivers Minnesota's 2010 Census Population Totals [online]. 2011-03-11 [cit. 2011-08-01]. Dostupné z <<http://2010.census.gov/news/releases/operations/cb11-cn89.html>>.

Yearbook of Immigration Statistics:2009[online]. U.S. Department of Homeland Security: August 2010 [cit. 2011-08-06].
Dostupné z <http://www.dhs.gov/xlibrary/assets/statistics/yearbook/2009/ois_yb_2009.pdf>.

ZELLMER, Blanche Havel. The Czech Settlements in Montgomery and New Prague, Minnesota. In *Naše rodina*. 2003, roč. 15, č. 2.

